

Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Mars 2004

Nr. 1/65. årgang

Innhold: Leder, Om vann, samarbeid i Libanon, verdensfredskonferansen i Japan, WILPFs kongress, Trafickingvedtak, Milepælkonferansen 2004, Sidsels plukk, En dikter og et dikt, Nytt fra avdelingene, Bokanmeldelser.

fred og frihet

Utgiver: Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Norsk seksjon av:

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

Trykkeri og sats:

Tøyen Trykk AS, Oslo

Leder av Edel Havin Beukes Vann på dagsordenen

FN erklærte året 2003 som ferskvannsåret, men vann står også på dagsorden over hele kloden både i 2004 og 2005. Mangel på ferskvann vil være menneskehetens store utfordring i fremtiden. FNs kommisjon for bærekraftig utvikling, CSD-12, som ledes av den norske miljøvernminister Børge Brænde fram til møtene i april 2004, har *vann, sanitær og bo-setning* som hovedtemaer. Også på CSD-13 møtet i 2005, vil hovedvekten bli lagt på dette. Samtidig vil fattigdomsbekjempelse, produksjon og forbruk være viktige tverrsektorielle temaer for arbeidet til CSD hvert eneste år.

De fleste kriger gjelder kamp om ressurser. Olje spiller en av hovedrollene i krigene mot Irak og har gjort det i mange tidligere kriger. Slik ferskvannssituasjonen er globalt, forventes en kamp om kontrollen over verdens ferskvannsforsyning.

I dette nummeret av *fred og frihet* finnes artikler som tar opp noen av problemene som gjelder Nilen- og Jordanvassdraget. Vassdrag der mange land og samfunn er involvert, vil kunne gi grunnlag for konflikter og krig når vannet skal fordeles. Her er det nødvendig at FN engasjerer seg i megling med det mål å få til en rettferdig fordeling av det vannet som er til disposisjon til de formål menneskene har behov for.

Damutbygginger skaper også store konflikter mellom menneskene i området og andre aktører i samfunnet. Oppdemningen kan føre til store økologiske problemer på sikt. Mange mennesker jorda rundt kjemper for å verne om liv, elver, landområder, kultur og identitet, og en bærekraftig og rettferdig vann- og energiforvaltning. I Norge ble det konflikt mellom makteliten i storsamfunnet og samiske tradisjonelle interesser samt miljøinteressene og folk flest om oppdemningen av Altaelva. Den norske regjeringen tvang gjennom en utbygging som øvde vold på urfolkens rettigheter.

De store internasjonale vannkonsernene kjøper seg inn i ferskvann for å få størst mulig fortjeneste på en knapp ressurs. Dette er en alvorlig trussel for vannforsyningen globalt. Ferskvann er ikke en vanlig handelsvare, det er en menneskerett å ha tilgang til rent vann uansett om du er i stand til å betale eller ikke. Samfunnet har en plikt til å sørge for at alle har tilgang til nok billig og rent vann. Det er derfor livsfarlig på sikt hvis lokalsamfunnene mister kontrollen over vannforsyningen, noe som allerede skjer i kjølvannet av privatiseringsbølgen.

Over 1 milliard mennesker på jorda har ikke tilgang til rent vann. Ca 2 milliarder mennesker har ikke skikkelige sanitæranlegg. Mange sykdommer i verden skyldes infiserte vannkilder og mangel på tilfredsstillende sanitæranlegg. Hvis fattigdomsproblemene skal bedres, er det helt nødvendig med gode vann og avløpsløsninger.

Kvinnene har tradisjonelt hatt ansvaret for å skaffe vann til husholdning, til drikke, matlaging, klesvask og rengjøring og de har også mange steder hovedansvaret for jordbruk og derved matproduksjon. Det er mye som tyder på at kvinner er mer opptatt av å sikre vann og mattilgang for neste generasjon, enn menn! Det er da spesielt viktig at kyndige kvinner kommer med i styre og stell, blir hørt og er med i avgjørelsene på like fot med menn når også vannpolitikken behandles både lokalt, regionalt og globalt. Hvis kvinner ikke blir hørt vil det bli vanskelig å få til en bærekraftig forvaltning av vannet.

ForUM for miljø og utvikling har nedsatt en arbeidsgruppe om ferskvann. IKFF deltar i dette NGO-samarbeidet for å få med sider ved vannproblematikken som sjelden kommer skikkelig med i diskusjonen, og IKFF vil spesielt fokusere på miljø og utviklingsspørsmål knyttet til vann, kvinner, krig og fred.

WILPF-kongressen i Gøteborg i august 2004 har vann som et av to hovedtemaer og alle de nasjonale seksjonene forbereder seg til diskusjonene der.

Deadline for nr. 2, 2004: 1. Mai 04

VANN ER GRUNNLAGET FOR LIV

Det sivile samfunnets visjoner om forvaltningen av vann på jorda

Mange internasjonale og nasjonale organisasjoner, blant dem WILPF internasjonalt og IKFF, har undertegnet en erklæring fra Porto Allegre i 2002. Erklæringen tar avstand fra målsetningene til *World Water Council Vision Statement*, også vedtatt i 2002. Her følger vedtaket:

* Det foreslåes en model for forvaltningen av vann som gir all kontroll over vannressursene til den private sektor gjennom kommersialisering, privatisering og store prosjekter.

* Vannbruk til store industrielle jordbruksprosjekter prioriteres på bekostning av små enheter, kommunale foretak og tradisjonell bruk av vann hos urbefolkninger og småbønder.

* Utbredelse av genetisk modifiserte såkorn fremmes for å økonomisere vannbruken, og truer derfor mangfoldet av arter og den kulturelle integriteten til mennesker over hele jordkloden.

Underskriverne mener at *World Water Council* er en ikke-representativ og udemokratisk institusjon som skaffer seg innflytelse ved et eksklusivt medlemskap i internasjonale finansinstitusjoner, i store multinasjonale vannforetak og hos ikke-statlige organisasjoner (NGOere) som er knyttet til disse interessene.

Den globale modellen vil føre til at mangfoldet av vannøkosystemer og livsgrunnlaget for folk, ødelegges. Dette ville føre til at vannkartellene skaffer seg kontroll over verdens vannressurser, til at økosystemer ødelegges og til at millioner, kanskje milliarder mennesker går til grunne.

Vann tilhører jorda og alle arter og er en udiskutabel menneskerettighet. Det er en felles plikt for alle mennesker, samfunn og nasjoner å beskytte og ta vare på ferskvannet både på lokalt, regionalt og internasjonalt nivå.

Basert på disse prinsippene stiller underskriverne blant annet krav om:

* Vann er ikke en handelsvare og må derfor ikke bli overlatt til markedets tilfeldigheter. Ingen person eller sammenslutning har rett til å gjøre profitt på vann.

* Hvert eneste menneske har rett til tilgang på rent vann! Vi krever at alle regjeringer øker bevilgningene til å skaffe alle innbyggerne rent vann og forsvarlige sanitære forhold, dette gjelder også den fattigste delen av befolkningen. Ved å redusere de enorme utgiftene til militære formål, ville landene kunne skaffe rent vann til alle innbyggerne. Gjeldsslette er helt nødvendig for vannsikkerheten til folk i fattige land.

* Nøkkelen til en bærekraftig vannforsyning er å ta vare på og beskytte den økologiske integriteten til alle økosystemer, og det må innføres et program for å rehabilitere skadete økosystemer.

* En fremtid med vannsikkerhet er avhengig av en erkjennelse av, en respekt for og en beskyttelse av rettighetene til urbefolkninger, småbønder og fiskere og deres tradisjonelle kunnskaper. Disse gruppene må bli hørt og at kvinner over hele kloden får en sentral rolle når det gjelder forvaltningen av vannressursene.

Erklæringen avslutter med at en forvaltning og beskyttelse av jordas vannressurser må basere seg på prinsippene om rettferd, solidaritet, gjensidighet, likhet, mangfold og bærekraftig utvikling, fordi vann er en menneskerett.

Til norsk ved Edel Havin Beukes

VANN, KVINNER, KRIG OG DET 21 ÅRHUNDRES GLOBALISERING

Av Regina Birchem, WILPF - USA. Til norsk ved Edel Havin Beukes

Det er mange årsaker til krigen mot Irak. Folkets frihet har nok mindre betydning. Størst fokus har Iraks oljereserver fått. Mindre kjent er VANN. To store vassdrag, Eufrat og Tigris med omkringliggende våtmarker, er uerstattelige naturressurser for det tørre og tørste Midt-Østen. Vi kan leve uten olje. Vi kan ikke leve uten vann!

I dag er behovet for vann til blant annet jordbruk, industrialisering og husholdning en viktig årsak til konflikter mellom Syria, Irak, Tyrkia og kurderne. Enorme prosjekter i Irak og Tyrkia har allerede forandret og skadet de unike våtmarksområdene rundt elvene.

I tiden etter krigene mot Irak lurer man på hva som vil skje med vannet fremover. USA har tildelt den amerikanske vann-giganten Bechtel store kontrakter for å gjenoppbygge infrastrukturen i Irak. Bechtel er også stor i energisektoren.

En tørst verden og en global vannkrise

Verdens vannforsyning er sårbar. Maude Barlow og Tony Clarke skriver i boka *Blue Gold*: "Det er ikke mulig å overdrive den alvorlige vannsituasjonen." Hele verden, ikke bare Midt-Østen, står foran katastrofal vannmangel. Det er beregnet at det i 2025, mindre enn 25 år fra nå av, ikke kan skaffes tilstrekkelig vann til halvparten av jordas befolkning. Verdensbanken er enda tydeligere: 2/3 vil mangle rent drikkevann i år 2025.

Idag er 1,2 milliarder mennesker uten rent drikkevann. 2,4 milliarder mennesker

har ikke tilfredsstillende sanitære forhold. 3,4 millioner mennesker vil dø av vannbårne sykdommer hvert år (Flecker, Polaris Institute), de fleste barn. Hver dag dør 6000 barn av vannrelaterte sykdommer. Fordøysessykdommer har tatt livet av flere barn de siste ti årene enn de som er drept i krig etter annen verdenskrig (UN Framework on water 2002). Halvparten av pasientene på sykehus på verdensbasis er der på grunn av vannbårne sykdommer.

Hvor mye vann finnes?

I Mexico City som synker med ca 60 cm hvert år, fjernes grunnvannet mer enn det som erstattes. I løpet av en 20 måneders periode i 2002 var det tørkere rekord i flere stater i USA. Kina har ¼ av jordas befolkning og bare 6% av

jordas drikkevann. Det er stor vannmangel i Beijing, i de tørre vestlige områdene og også i resten av landet.

Vi kan se at vannforsyningen minsker, at elvene er tørre og at gresset tørker bort. Det vi ikke kan se er det som hender under jorda der mesteparten av det gjenværende vannet er. Her finnes forurenset avløpsvann, giftige stoff og saltvann som beveger seg inn i ferskvannresevoarene slik at disse trues og ødelegges permanent.

Nesten alt vann på jorda (97%) er i havet og er for salt til å drikkes eller til å brukes i jordbruket. 1% er låst fast i breer og isdekker. 1% er bundet i geologiske formasjoner dypt nede i jorda. 1% er tilbake til drikkevann.

Vann til alle eller vann til å tjene penger på?

Fordi situasjonen er kjent og fordi bekymringen brer seg, har profitører funnet ut at det er store penger å tjene på vann. Den økonomiske globaliseringspolitikken i det 21. århundre styrer vannkrisen. Den er basert på regler som selskapene og finansmarkedet har laget for å skape en verdensomfattende markedsøkonomi. I denne type øko-

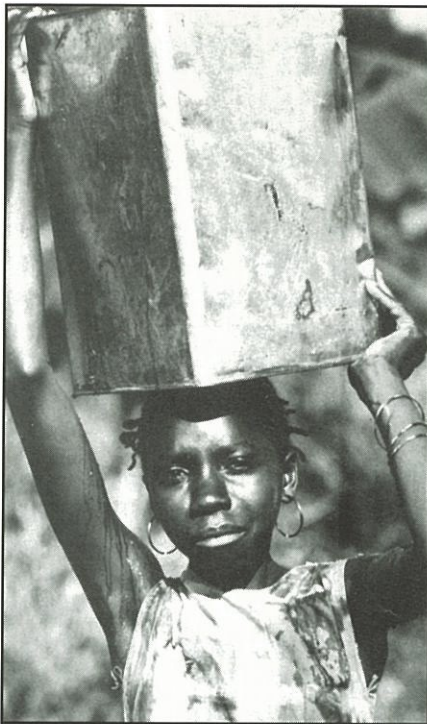
nomisk globaliseringspolitikk er alt til salgs, inkludert alle varer og tjenester. Dette omfatter også ferskvann. Hvis vann er "et behov" og ikke en menneskerettighet, blir det behandlet som en vare og tjeneste som kan kjøpes og selges for å tjene mest mulig på det.

Verdensbanken har kalt ferskvann for det 21-århundres "olje". Mange store selskaper som det franske Vivendi Universal og Suez Lyonnaise des Eaux, den tyske giganten RWE og den amerikanske Bechtel, konkurrerer om fortjenesten.

Vann og kvinners virkelighet

I de fleste samfunn har kvinner og menn forskjellige roller og ansvar når det gjelder forvaltning og bruk av vann. Kvinner og barn i mange land har en tung byrde med å bære vann. I Afrika kan kvinner og barn bruke så mye som 3 timer per dag, i blant 4-5 timer, på å hente vann. Dette innebærer også at de bruker 1/3 av energiinntaket fra maten til vannhenting. Særlig jentene mister mye tid på grunn av vannhenting og arbeid i hjemmet på bekostning av skolegang, lekselesing og lek. Hvis noen blir syke av vannbårne sykdommer er det jentene som må bli hjemme og ta seg av den syke. Noen steder er det slik at når en jente har menstruasjon, blir hun hjemme fordi det ikke er hygieniske hjelpemidler på skolen.

Menn bruker vann og sanitæranlegg, mens helse er kvinners ansvar. Kvinner bruker planter og trær til medisinske formål. Tap av skog og biodiversitet er vannrelatert. Av denne grunn må kvinnene ha en viktig plass i planleggingen og styringen av

*Skal hun fortsette som sin mor
resten av livet eller skal hun
noensinde få skru på en kran ?*

vannforsyningen. Skal vannprosjekter lykkes må kvinner delta i dem.

Privatisering og virkninger på kvinner

I Ghana er vannet blitt privatisert i løpet av de siste 5 årene. Privatiseringen av vann kom som en følge av en strukturtilpasning, og som krevde at Ghana privatiserte en rekke statlige foretak, inkludert Ghana Water Company. Denne privatiseringen og full selvfinansiering var en forutsetning for lån fra Verdensbanken til jernbane, elektrisitet, undervisning og bankvirksomhet.

Disse reformene var ikke beregnet på å støtte Ghana's nasjonale prioriteringer eller folks rett til å få dekket eksistensielle behov som vann. Selskapene som var foretrukket av givene slik som US AID og det britiske utviklingsdepartementet, var de store og kjente foretakene som

Vivendi, Suez, Saur, Biwater, Nuon og Bechtel.

Hele prosessen har vært lukket. Motstanderne argumenterte med at noe så grunnleggende som vannforsyningen ikke skulle avgjøres i lukkede styrerom. Over 70% av folk i den nordlige delen av Ghana lever under fattigdomsgrensen. I Ghana der 50% av befolkningen tjener mindre enn 2 dollar om dagen, vil en øking av prisen for å gjøre vannet selvfinansiert, utelukke mulighetene til å kjøpe vannet for største delen av befolkningen. I noen deler av landet må det brukes 8 - 10% av månedsinntekten til den fattigste delen av befolkningen, mens de som har bedre råd bruker ca. 4%. En studie viste at 4 bydeler i Accra brukte 25% av lønna bare til vann.

Dette har gitt en dramatisk øking i antall mennesker som får vannbårne sykdommer fordi folk tar drikkevannet fra infiserte elver. I tillegg ble 2000 arbeidere oppsagt av Ghana Water Company og ikke ansatt igjen i det utenlandske selskapet. Å selge vann på det åpne markedet møter ikke behovene til de fattige, og spesielt til kvinnene. Kvinnene blir verst berørt av dette.

Av og til er store oversvømmelser også et problem.

Våpen og vann går ikke sammen

Av Pat Birnie, WILPF - USA. Til norsk ved Edel Havin Beukes

Ingen annen menneskelig aktivitet gjør så stor skade på folks helse og miljø som forberedelse til krig og krigen selv. De menneskelige-, sosiale-, økonomiske- og miljøkostnadene er skremmende, men blir aldri tatt med i regnskapet for den militære sektoren. En av de overveldende kostnadene er forurensningen av verdens allerede hardt belastede vannforsyning.

Bush-administrasjonen markedsfører aggressivt utviklingen av "bunker busters" bomber, tar opp igjen utprøvingen av kjernefysiske våpen, fortsetter med National Missile Defence og fritar den militære sektor fra å følge miljølovverket. Samme administrasjon kutter på bevilgningene til å rense de giftige forurensningene. Dette kombineres med avregulering av radioaktivt avfall. Dermed skades miljøet ytterligere, og får konsekvenser for vassdrag og havområder.

Vannforurensningen av grunnvann, elver, innsjøer og hav fra militære kilder er omfattende. Det gjelder alle stadier i våpenproduksjonen, utprøvingen og bruken av dem. Det innebærer også alle gjøremål på de militære basene, under militære øvelser og rakettoppskytning til verdensrommet.

Det er verdt å merke seg at de som er direkte skadelidende av denne forurensningen, er først og fremst urbefolkningen, minoritetsgrupper eller de lavest lønnete. Jo mer forurensningene sprer seg, jo flere vil bli berørt av de militære giftutslippene, og barna er som alltid mest sårbare.

Militært avfall i vannkildene til folk

Hanford Reservatet som er en militær installasjon i

Washington, har huset 50 års plutoniumproduksjon til bruk for kjernefysiske våpen. Området har 53 millioner gallons med høyaktivt radioaktivt avfall lagret i 177 tanker under jorda. Mange av disse ruster og lekker. Noe av dette har allerede nådd Colorado elva som er en viktig vannkilde til vanning av jordbruksarealer og frukttrær og for Chinook laksen som oppholder seg der. Under Hanford reservatets område finnes omkring 1/5 forurenset grunnvann. Tritium som er en radioaktiv isotop av hydrogen, er målbart tilstede i drikkevannet. De berørte statene er i full gang med rettsaker for å stoppe ytterligere dumping av radioaktivt avfall og for å få fart på den lovet opprensningen. Lignende problemer har alle de andre kjernefysiske våpenproduksjonsstedene.

Militære baser er også opphav til vannforurensning. Siden noen av basene skal avvikles er miljøvernere opptatt med å kontrollere at giftige kjemikalier, ueksplodert ammunisjon og andre forurensninger blir fjernet både på land og til vanns. Et eksempel er Puerto Rico's Vieques. Øyboerne der er glade for at US Navy endelig har stoppet bombingene som startet i 1941. Men marinen har enda ikke ryddet opp etter seg på den forurensete øya. Fiske var tidligere en levevei, men på grunn av mye ueksplodert ammunisjon, uranammunisjon og annet giftig avfall som ble dumpet i havnene, er fisken uspiselig.

Kjemisk forurensning i vannet forekommer ofte nær militære baser og militære produksjonssteder. Perklorater er eksplosive salter som blir brukt av militære til rakettdrivstoff, røykgranater og andre brannstiftende ammunisjonsstyper. I California er mer enn 300 brønner, inkludert drikkevannsforsyningen, forurenset av perklorater. Perklorater er påvist i vannforsyningen til 20 amerikanske stater og forurenser også drikkevannet og vanningsanleggene til jordbruket for 20 millioner mennesker. Perklorater kan gi skade på skjoldbruskkjertelen. Gravide

kvinner og barn har størst risiko for skader. Selv små mengder kan føre til tilbakestående barn, tap av taleevne og skadete motoriske ferdigheter.

Planter som vokser på forurensete områder kan ta giften opp i seg. Nesten all salat som selges i USA fra november til mars, er dyrket ved bruk av vann fra perkloratforurenset vann fra Coloradoelven. Muligheten for forgiftning er tilstede for hele den amerikanske befolkningen hvis de spiser salat om vinteren. Vinteren 2002 var det mange supermarkeder som stoppet salget av salat som var

vannet med vann fra Coloradoelven. Lockheed bedriften er hovedsynderen og søker nå om føderal hjelp til å sloss mot anklagene.

Utarmet uran

Det faktum at finfordelt forstøvet uranoksid er løselig i vann truer vannforsyningen på slagmarken i Irak, Kuwait, tidligere Jugoslavia og Afghanistan. Fordi stoffet konsentreres i hvert ledd i næringskjedene (opptil 1000 ganger) er risikoen for kreft, svekket immunforsvar og fødselsskader stor. Medisinske rapporter fra Irak indikerer at kreft hos barn er syv ganger så hyppig i

forhold til før den første Irak-krigen.

Et stort antall veteraner fra den første Gulfkrigen lider av Gulfkrig-syndromet (GWS). Lederen for den amerikanske foreningen for Gulfkrigveteraner anslår at 50 - 80 000 veteraner er berørt av GWS. 39 000 av disse er tatt ut av aktiv tjeneste, og 2500 - 5000 har dødd. Pentagon nekter å drive medisinske og epidemiologiske studier for å bestemme om uranet er årsaken til GWS. Men mange uavhengige vitenskapsfolk, inkludert Helen Caldicott, er overbevist om at det er en hovedårsak til syndromet.

Kampen om Nilens vann

Av Edel Havin Beukes

Det, det internasjonale samfunn trenger gjennom FN, er en vannmeglingsinstitusjon som kunne hjelpe til med å fordele og administrere bruken av vannet på en fornuftig, rettferdig måte uten at det skal trues med sanksjonen, maktbruk og krig.

Følgende 10 land er berørt av hva som skjer med Nilen og nedslagsområdet til vassdraget: Egypt, Sudan, Kongo, Etiopia, Eritrea, Uganda, Rwanda, Burundi, Kenya og Tanzania.

Nilen er den lengste elva på jorda, 6800 km lang og har to store tilførselselver, Blå-Nilen og Hvite-Nilen. Den første skaffer 80 % av vannet og nøkkellandet er Etiopia. Hvite-Nilen renner ut fra Victoria-sjøen (Lake Nyanza) og har også store sideelver fra Etiopia og Sudan.

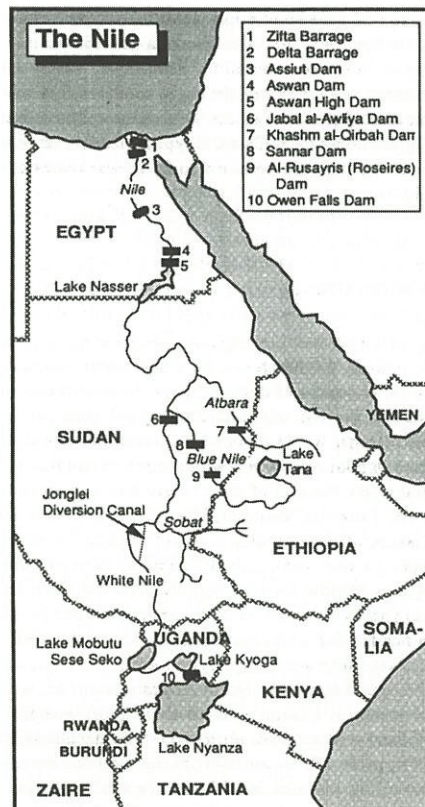
Gjennom kolonitiden hadde Storbritannia kontroll

over store deler av Nilvassdraget og de la opp til en enhetlig utnyttning av vassdraget til fordel for Egypt og tildels

Sudan for å sikre britiske bomullsinteresser der.

Egypt er i dag fullstendig avhengig av overrissings anlegg til matproduksjonen til den økende bybefolkningen. Både Egypt og Sudan har laget store demninger for å regulere vannet, den mest kjente er Aswandammen som også skaffer elektrisitet. Dammene er blitt økologiske katastrofer. Sudan og Egypt er avhengige av nilvannet for en økonomisk og sosial utvikling. Men det er de 8 landene lenger sør også.

Nilavtalen som ble underskrevet i 1929 og ratifisert i 1959 la begrensninger på rettighetene til Kenya, Uganda, Tanzania, Rwanda, Burundi, Etiopia og Eritrea når det gjalt Nilen og tilførselselvene. Egypt og Sudan signerte avtalen, mens Storbritannia signerte for resten av landene som de som kolonimakt hadde kontrollen over.

Avtalen krever at landene gir Egypt og Sudan beskjed om og ber om tillatelse til alle planer de har for vannet. Egypt gir bare tillatelse hvis deres egne interesser ikke blir nevneverdig berørt.. Nilen har en vannmengde på gj.sn..84 milliarder kubikkmeter (målt ved Aswan-dammen) og Egypt bruker 55,5 og Sudan 18,5 av disse. Ca 10 milliarder kubikkmeter vann fordampes bort på veien.

Kenya ønsker å re-forhandle avtalen fordi de har vannmangel og hyppige tørkeperioder og ønsker å bruke vann til irrigasjon og elektrisitetsproduksjon. Kenya ønsker å utnytte vann fra egne små elver som Sondu, Nyando, Yala, Mara og Nzoia. Kenya utnytter i dag bare 3-4 % av sine irrigasjons muligheter og ønsker mer. Egypt's vannminister karakteriserte planene til Kenya som en krigserklæring på et regionalt møte nylig.

Men begge landene er med i "The Nile Basin Initiative", en gruppe på 10 medlemmer, som skal se på utnyttningen av nilvannet. Kenyas utenriksminister som leder forhandlingene med Egypt presiserer at landet ikke ønsker krig med Egypt. Egypt hevder at de har hevdsrett på den store mengde vann de får etter avtalen.

Kenya beskriver avtalen som urettferdig og ufornuftig. Storbritannia hadde som mål å sikre Egypts interesser og derved sine egne gjennom Nil-avtalen, dessuten spilte Suez-kanalen en stor rolle.

Etiopia var ikke med i avtalen fra 1929 og har truet med å bruke vann uten hensyn til den gamle avtalen. Etiopia kunne ha bygget dammer og irrigasjonssystemer for å skaffe mat til egen befolkning som ofte blir offer for tørke og sult. Dette er ikke mulig etter avtalen. Etiopia er i dag en av de fattigste land i verden.

Det var for øvrig flere europeiske kolonimakter som var involvert gjennom årene og som sørget for avtaler også seg imellom både når det gjalt kolonigrenser og bruken av vannet, som Belgia, Italia, Frankrike og Storbritannia.

Befolkningen i de øst-afrikanske landene har ikke hatt mye de skulle ha sagt!

Det ville være veldig positivt for Afrika hvis det ble laget en ny, rettferdig avtale om bruken av vannet mellom landene som ligger i Nilens nedslagsfelt.

Egypt blir nok nødt til å akseptere en mindre bruk av vannet både til irrigasjon og til vannkraft. Hvis forhandlingene mellom partene ikke lykkes, er det fare for krigshandlinger mellom land i området. Trusler om maktbruk gir også makthaverne i landene et påskudd til å skaffe seg dyre våpen og annet militært utstyr. Det har vært flere trusler om kriger gjennom årene.

Kamp om vann i Midt-Østen

Av Edel Havin Beukes

Ferskvann er en mangelvare i mange land og når det samtidig er mangel på entydig internasjonal lovgivning for hvordan man deler vannressurser på en rettferdig måte, er det grunnlag for konflikter mellom land som sogner til viktige vassdrag som bl.a. Jordan-elva med tilførselselver og Eufrat og Tigris og Nilen. Dessuten er det kamp om overflatevannet og grunnvannet fra mange interesser og så innad i et land, f.eks. til landbruket, husholdninger, industri, energiproduksjon, militære formål, transport og rekreasjon.

Planter trenger vann for å drive fotosyntese som gir grunnlag for plantevekst og derved mat til mennesker og dyr. Drikkevann er livsviktig og ferskt vann er selve grunnlaget for vår eksistens.

Når man bruker av grunnvannet til f.eks. landbruk og matproduksjon, fører dette til at grunnvannstanden synker og dessuten til vannforurensninger av kunstgjødsel og pesticider. Noen steder kan saltvann trenge inn i ferskvannskildene og gjøre dem ubrukelige. Dette skjer når det bores mange brønner i et utsatt område slik som i det tett

befolkede Gazaområdet som bare kan bruke grunnvannskilder. I varme strøk vil det også bli et stort vanntap ved at vann fordampes fra kanaler, dammer og andre installasjoner og i tillegg er det mange lekkasjer.

Midt-Østen er et konfliktområde uten sidestykke og hvis det skal bli mulig å få til en varig fred, må det være rettferdige avtaler om bruken av ferskvann mellom landene og en slutt på den israelske statens okkupasjonen av områder som ikke er deres. Dette må det internasjonale samfunn bidra med å løse.

Landene i Midt-Østen står overfor en helt ødeleggende vannkrise. Det gjelder både Israel og samtlige arabiske land. Grunnvannet tappes ut minst tre ganger så mye som det gjendannes. Saudi-Arabia bruker 75% av vannet sitt fra grunnvannskilder og de vil være oppbrukt om 50 år. Vannet går bl.a. til matproduksjonen som er enormt vannkrevende i dette området, 1 tonn korn krever 3000 tonn vann,

Når det gjelder Jordan, er Jordanelva eneste overvannskilde og da Israel avledet mye vann fra Jordanelva til vanningsprosjekter i Sør Israel, gikk Jordan løs på grunnvannet og tar nå ut mye mer enn det som gjendannes.

Den kjente oasen Azrac som var et eldorado for dyr, trekkfugler og mennesker er nå nesten gått til grunne fordi vannet blir sendt i rør til hovedstaden Amman.

Israel har ved kriger og okkupasjon skaffet seg kontroll over Jordanelva med bielver og over grunnvannet i palestinske områder. Kampen om vannet har vært et viktig, om ikke den viktigste krigsgrunnen for Israel. Israel okkuperte Golanhøydene i Syria og tok Vestbredden fra Jordan og fikk derved kontroll over Lake Tiberias og elvene Banylas og Yarmouk. Også deler av Libanon ble okkupert for å få kontroll over vann fra den viktige elven Litani som har utløp til Middelhavet og dessuten Hasbani og Wazzaniel-vene.

Tidlig på 70-tallet installerte Israel pumper langs grensen til Libanon for å ta ut vann fra Libanon.

I 1978 forbød Israel libanesiske bønder å bore brønner i området. De israelske prosjektene truet Libanons vannsikkerhet og vann til jordbruket deres, og siden Syria også er avhengig av vann fra Libanon er de redd for at Israel skal ta dette landet. Den sionistiske bevegelsen påpekte allerede i 1919 hvor viktig det var for en jødisk stat å få kontroll over elvene, bl.a. Litanelva. Staten Israel har skaffet seg vann-

konflikter både med Libanon, Syria og Jordan. I tillegg er det konflikter mellom palestinske og israelske interesser. 40% av grunnvannet som forbrukes i Israel kommer fra okkuperte områder.

Vannmangelen øker konflikten mellom Israel og ca 2,4 millioner palestinere som bor i okkuperte områder. Det vekker harme at Israel bruker det dyrebare vannet til parker og plener, svømmebassenger og vannkrevende produksjon av bomull, mens palestinere får drikkevann fra tankbiler. Israelsk forbruk av vann er tre ganger større enn palestinsk forbruk pr, person,

Alle grunnvannsområder på Vestbredden kontrolleres av Israels militære styrker, ikke av sivile myndigheter. Det var den daværende forsvarsminister Ariel Sharon som sørget for dette.

Mye av vannet på Vestbredden går til jødiske bosetninger mens palestinere må ha tillatelse til å ta ut vann av de israelske militære myndigheter og det er sjelden de får det. Gamle palestinske brønner blir konfiskert. En av grunnene til intifadaen, opprøret til palestinere, var en reaksjon på måten israelerne skaffer seg vannet på. Palestinerne mistenker Israel for å ha som mål å tørste palestinere ut av landet.

Det er viktig at omverdenen klart ser at det aldri kan bli fred mellom palestinere og israelere uten at det blir en rettferdig løsning på fordelingen av vannet.

Vannet er en viktig årsak til krig i Midt-Østen, men kan også være en nøkkel til fred.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Shared aquifers under the West Bank and border rivers create conflicts between Israel, the Palestinians and neighbouring countries.

IRAK-

Eksempel på implementering av S- 1325

Av Annelise Ebbe

Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 har nettopp fylt tre år. I det som følger gir Annelise Ebbe, leder for den danske IKFF-seksjonen, eksempler på hvordan den kan følges opp i Irak.

Noen vil si at Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 om Kvinner, fred og sikkerhet ikke er særlig konkret. Den er vanskelig å bruke, språkbruken er vag og derfor er det vanskelig å fremme krav i henhold til resolusjonen. Rapporten, *Women, War and Peace*, som ble utarbeidet av de to uavhengige ekspertene, Elisabeth Rehn og Ellen Johnson Sirleaf har gitt innhold til resolusjonen. De foreslår en rekke anbefalinger i forhold til aktuelle konflikter.

Jeg gjengir her noen av de relevante anbefalingene som gjelder for Irak:

*Alle FN-operasjoner skal omfatte overvåking av menneskerettigheter med et klart mandat og tilstrekkelige ressurser for å dokumentere og

rapportere krenkelser av kvinners menneskerettigheter.

*Medlemsstater og DPKO (Department of Peacekeeping Operations) skal øke kvinners representasjon i fredsoperasjoner, herunder rekruttering av politi, militært og sivilt personale.

* FN og givere skal investere i kvinneorganisasjoner som en strategi i konfliktforebygging, konfliktløsning og fredsoppbygging.

*Nasjonale valglover og internasjonale valglovgivninger skal etablere kvoter for å oppnå likestilling i beslutningstakinge organer, som en start med minimum på 30 prosent. Det skal sikres velgerregistrering og utdanning av kvinner for å øke andelen kvinner i valgkommissjoner og observatørmisjoner.

*Kjønnsbudsjettanalyser av den humanitære hjelpen og gjenoppbygging etter konflikten for å sikre at kvinner drar direkte fordel av ressursene som mobiliseres gjennom multilaterale og bilaterale givere.

*Etablering av makroøkonomisk politikk i gjenoppbyggingen etter konflikten og politikk som prioriterer offentlig forsyning av mat, vann, sanitetsvesen, helsevesen og energi. Disse er de viktigste sektorene der kvinner er involvert i uten å få betalt.

*Sette i verk positiv særbehandling som garanterer kvinners sosioøkonomiske rettigheter, herunder retten til arbeid, eiendom og arv.

Kvinner i Irak - et glemt kapittel

I slutten av november 2003 kom boka: Irak- er freden brutt ut? Annelise Ebbe har redigert et bidrag. På globaliseringskonferansen i Oslo høsten 2003 innledet hun om dette emnet.

1 juli 2003 ga Human Rights Watch ut en rapport om kvinners forhold i Irak under okkupasjonen. *Et fryktens klima* er tittelen på rapporten. Den beskriver systematisk den ekstremt dårlige sikkerheten for kvinner og jenter i Irak, især i Bagdad og Basra. Human Rights Watch har gjennomført undersøkelser og intervjuet over 70 ofre for seksuell vold

og bortføringer, i en måned fra mai til juni 2003

Det følgende eksempelet er karakteristisk for situasjonen: En eller flere jenter og kvinner blir ved høylys dag pågrepet av en eller flere overfallsmenn, blir kjørt til et sted utenfor byen, blir holdt som fange, voldtatt og mishandlet fysisk. Noen kommer ikke tilbake. En antar at disse enten er drept eller er

ofre for menneskehandel. Andre slipper fri ved egen hjelp, atter andre blir brakt tilbake.

Når fryktens klima tar over

Kvinnens sikkerhet blir i stor grad satt under press og får følger. Kvinner tør ikke gå ut fordi alle har sett eller hørt historier om hvordan en kvinne eller jente i selskap med andre

kan bli bortført ved høylys dag.

Historiene, om de er overdrevet og falske såvel som om de er sanne, bidrar til frykt og får på den måten stor innflytelse på hverdagslivet. Verken politikken, lovverket, rutiner eller mekanismen kan imøtekomme deres behov for sikkerhet.

Det politimessige vakuemet, som okkupasjonen har ført til, har også forverret situasjonen. Mange irakere mener at amerikanerne bare er opptatt av sin egen sikkerhet, og derfor unnlater å handle og reagere når det gjelder irakernes sikkerhet.

Irakisk lov

Voldtekt, seksuell vold og bortføringer er etter irakisk lov forbrytelser som kan straffes med lange fengselsstraffer. Allikevel er der stadig store juridiske og sosiale barrierer når ofre for denne kriminaliteten forsøker å oppnå rettferdighet. I straffeloven er det bestemmelser om at en mann slipper straff dersom han gifter sig med en kvinne han har bortført. På samme måte er det bestemmelser som reduserer straff for seksuell vold eller forsøk på seksuell vold, hvis gjerningsmannen gifter seg med offeret.

Andre bestemmelser gir mulighet for sterkt redusert fengselsstraff for såkalte æresdrap. En sammenkopling av to artikler i straffeloven gjør det mulig å redusere straffen for et mord til en bot uten tilbakeholdelse.

Internasjonale juridiske standarder

Irak har underskrevet en rekke internasjonale menneskerettighetstraktater som beskytter kvinners og jenters ret-

tigheter. Disse traktatene gjelder også under væpnede konflikter og okkupasjon. Irak er som USA og andre medlemsland av koalisjonen, medlem av den såkalte fjerde Genèvekonvensjonen og Haagkonvensjonen. Disse konvensjonene skal sikre kvinner og jenter omfattende, også juridisk, beskyttelse mot seksuell vold og misbruk.

Allikevel skjer det ikke.

Internasjonal lov krever at stater skal gripe inn hvor det skjer krenkelser av menneskerettighetene, og at de skal ta forholdsregler for å hindre det. Hva angår krenkelse av den kroppslige integriteten, har staten plikt til å rettsforfølge krenkelsen. I følge internasjonal humanitær lov, som Haagkonvensjonen og den fjerde Genèvekonvensjonen, har okkupasjonsmakten plikt til å gjenopprette og oppretholde offentlig orden og sikkerhet og å vise respekt for fundamentale menneskerettigheter for innbyggerne i det okkuperte området. Den fjerde Genèvekonvensjonen legger særlig vekt på at "kvinner skal beskyttes mot angrep på deres ære, især mot voldtekt, tvungen prostitusjon eller enhver form for usømmelige angrep."

Utover disse generelle forholdsreglene skal okkupasjonsmakten sikre en effektiv admi-

nistrasjon av rettssystemet. For de fleste sakene betyr det at okkupasjonsmakten skal benytte seg av den eksisterende straffeloven med mindre denne loven utgjør en trussel mot okkupasjonsmaktens sikkerhet eller utgjør et hinder for gjennomføringen av den fjerde Genèvekonvensjonen. De nevnte bestemmelsene i irakisk straffelov utgjør et hinder for koalisjonens forpliktelse til å sikre kvinners og jenters fundamentale rettigheter,

Kvinnens rolle i Irak etter konflikten

Det kan i korthet sies at det er fire vitale områder av den irakiske administrasjonen hvor kvinner bør inkluderes:

- 1) demokrati og regjeringdannelse,
- 2) økonomiske aktiviteter, forfatning og annen lovgivning
- 3) Det sivile samfunnet

1) Demokrati og regjeringdannelse

I Iraks historie gjennom mange år er undertrykkelse og utelukkelse av et stort flertall av befolkningen en del av beslutningsstrukturen. Skal demokratiet kunne få fotfeste, er det avgjørende at kulturen omfatter gjennomsiktighet og at inkludering vokser fram, også slik at de marginaliserte og de som har mistet stemmeretten, blir integrert i beslutningsprosessene. Kvinnene utgjør 55 prosent av den irakiske befolkningen. Det er viktig at dette befolkningsflertallet sikres full og aktiv deltakelse i ledelses- og regjeringstrukturer både på lokalt og nasjonalt nivå. I de siste 20 årene hvor Irak har gått fra den ene krigen til den annen, har

kvinner i stigende grad tatt ansvar for lokalsamfunnet. Ikke desto mindre er det en tendens til at de blir utelukket fra den politiske eliten og fra politisk deltakelse på nasjonalt nivå. Hvis dette skal endres, må det gjøres en aktiv innsats i lokalsamfunnene og i kvinnettverkene for å identifisere mulige kvinnelige ledere.

2) Økonomiske rettigheter

Kvinner er blitt særlig hardt rammet av det økonomiske sammenbruddet. Mange har mistet jobbene sine. Selv om FN's Olje for Matprogram gjennomsnittlig betød en liten forbedring for befolkningen, var omkring 80 prosent av fabrikkene lukket og 50 prosent av arbeidsstyrken arbeidsløs i slutten av 2000. Nedgangen i antall jobber på fabrikkene førte til at menn fortrente kvinner fra utdannings- og helsesektoren og fra kommunale administra-

sjoner. Kvinnene utgjør nå bare 19 prosent av arbeidsstyrken, konsentrert i landbruket og servicesektoren. Økonomien er en viktig del av gjenoppbyggingen av landet. I den prosessen må kvinnenes økonomiske rettigheter sikres.

Under konflikter er det behov for å få kvinner tilbake til tradisjonelle kvinnejobber. Internasjonale hjelpeprogram forverrer ofte problemet ved å tilby kvinner mulighet for mikrokreditt i stedet for makrokreditt. Mikrokreditt gir kvinner mulighet for å komme inn i den økonomiske sfæren, men de sikrer dem ikke en bedre stilling og tar heller ikke høyde for de utfordringene kvinner i konfliktområder står overfor. Dessuten tilgodeser mikrokredittprogrammene ikke de behovene utdannede kvinner har. Det er viktig at kvinnene i Irak får de samme mulighetene for inntekt og arbeid som menn. Og det er viktig at en skaper programmer som både imøtekommer de øyeblikkelige behovene og skaper mulighet for langvarighet, bæredyktighet og vekst.

3) Kvinner med i arbeidet for ny forfatning og lovgivning

På papiret var Iraks midlertidige forfatning fra 1990 demokratisk. Folket skulle regjere, det skulle være maktdeling osv. I praksis var det Saddam Hussein og hans Ba'ath-Parti som satt ved makten. Det var han som utpekte, forfremmet og avskediget. Den manglende sammenhengen mellom teori og praksis betyr at det ikke er tradisjon for å arbeide for eller med en forfatning som en kan stole på. Det er mange ting som det må tas hensyn til under slike forhold. Her skal bare to ting nevnes.

Kvinnenes rettigheter må bli skrevet inn i forfatningen. Det vil være med å sikre at likestilling mellom kjønnene og respekt for kvinners rettigheter blir fundamentale verdier i det Irak som vokser frem.

Religiøse tradisjoner må skilles fra enhver sivil lovgivning og straffelovgivning og dette må også skrives inn i forfatningen.

4) Det sivile samfunnets betydning

Det sivile samfunnets betydning kan neppe overvurderes som en betydningsfull med- og motspiller til staten og de statlige institusjonene. Oppbyggingen av det sivile samfunnet i Irak er viktig allerede i denne fasen av gjenoppbyggingen, som må finne sted på en måte som tillater sivilsamfunnet å gjenetablere seg. Især for de irakiske kvinnene er det sivile samfunnet viktig. Kvinnene utgjør nemlig 60 prosent av lederne i det sivile samfunnet i konfliktrammede områder. Erfaringene fra andre konfliktrammede områder viser at kvinnene spiller en viktig rolle i utviklingen av sivilsamfunnet og at de er effektive talspersoner for kjønnssensitiv lovgivning yter traumebehandling, støtter demobiliserte soldater, deltar i nedrustning osv.

I Irak er der mange huller å fylle for kvinnene i sivilsamfunnet. De bør ha kvinneorganisasjoners og kvinnegruppers støtte fra resten av verden.

Fredsforum er etablert i Oslo, og møtes hver første onsdag i måneden kl. 18.00 på kafé Mono i Pløens gate.

Av Mari Holmboe Ruge

I november 2003 ble Ingrid Eide valgt til ny leder for styret i Nei til atomvåpen i 2004 og 2005. Ingrid er godt kjent både i og av IKFF. Hun har vært medlem siden studietiden, og også vært landsleder for noen år siden. I våre dager har mange IKFF-grupper hatt glede av hennes innsiktsfulle foredrag og debattinnlegg om mange sider av fredsarbeidet: fredskultur, utviklingspolitikk, nedrustning.

Yrkesmessig har Ingrid kombinert lærerutdanning med forskning om internasjonale

spørsmål, først på Institutt for Fredsforskning som hun var med og startet, senere på Universitetet i Oslo. Hun har arbeidet i FN-systemet, spesielt innen områdene "Kvinner og utvikling" og "Fredsforskning og undervisning". Som aktiv politiker på mange nivåer i Arbei-

derpartiet har Ingrid Eide alltid stått på for fredssak og kvinnesak.

Ingrid har en sjelden evne til å kombinere forskerens analyse med pedagogens formidlingsglede. Hun har store kunnskaper om internasjonale spørsmål og et sterkt engasjement for fred og nedrustning. Alt dette vil hun få bruk for i sitt nye verv. I tillegg ser vi fram til et nærmere samarbeid mellom Nei til atomvåpen og resten av fredsbevegelsen med Ingrid som kontaktledd. Vi ønsker henne lykke til !

BESTEMØDRE FOR FRED

En arbeidsgruppe knyttet til Norges Fredsråd

Til Redaksjonen for fred og frihet,

Vi er to som har tatt opp arven etter den opprinnelige gruppen. Det vi nå hører er at det er godt at dere ikke har gitt opp. På flere møter har jeg gjort greie for våre videre planer og responsen har vært formidabel. Både enkeltmennesker og organisasjoner har gitt sin tilslutning. Norges Fredsråd like så. Det er viktig at det kommer noe mer positivt i bladet enn det som nå har vært på trykk. Det virker veldig lite inspirerende og det er vel ikke signaler fred og frihet ønsker å formidle.

Kerstin Bugge

Mer informasjon: Bestemødre for fred, c/o Kerstin Bugge, Gøteborggt 1, 0566 Oslo, tlf 22365276, e-post khelvi@frisurf.no. Se også hjemmesidene til Fredsrådet www.nowar.no

En rapport fra en studiereise til USA

Et reisestipend fra Fokus gjorde det mulig for Edel Havin Beukes å foreta en studiereise til USA i nesten 3 uker i oktober i fjor. Studiereisen omfattet et besøk på WILPF's FN-kontor i New York og kontoret til Jane Adams Peace Assotiation, deltakelse på møter i FN-bygningen og samarbeidsmøter NGO'ene i mellom samt besøk hos UNIFEM, WEDO, GRACE og NGO Committee on Disarmament i New York. Målet med studieturen var en oppfølging av det arbeidet IKFF har drevet gjennom flere år om forholdet mellom krig og militarisme, miljø og utvikling.

WILPF har to store prosjekter som er viktige for de som jobber med disse sakene, men også for de enkelte lands representanter.

De som er interessert i noen av eller alle disse sakene kan få hele rapporten ved henvendelse til kontoret: IKFF Storgt 10, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo.

IKFFs samarbeid med vår søsterorganisasjon i Libanon

Intervju med Liss Schanke, ansvarlig for Libanon-prosjektet

Hvordan startet det?

Samarbeidet mellom IKFF Norge og vår søsterorganisasjon i Libanon startet høsten 2001. Flere fra den norske seksjonen deltok på det internasjonale WILPF-møte i Geneve i august 2001, hvor vi blant annet traff Roula Zoubiane fra WILPF Libanon som fortalte om arbeidet i seksjonen. Hun var dyktig og sterk, og siden jeg til daglig arbeider med institusjonssamarbeid finansiert av NORAD så jeg muligheten til et støtteverdig kvinneprosjekt i Libanon med vekt på institusjonssamarbeid mellom de to søsterorganisasjonene.

Søknaden ble kanalisert gjennom FOKUS, en medlemsorganisasjon for norske kvinneorganisasjoner som er involvert i bistandsprosjekter. FOKUS koordinerer søknader og prosjekter og får sine årlige budsjetter fra NORAD. IKFFs prosjekt ble innvilget i 2002 med en tentativ ramme ut 2005, men vi må søke på nytt hvert år.

Institusjonssamarbeid – hva er det?

En av NORADs bærebjelker har i mange år vært såkalt institusjonssamarbeid, det vil si, samarbeid mellom norske institusjoner og organisasjoner – og tilsvarende in-

stitusjoner i mottaksland. NORAD har samarbeidsavtaler med rundt 30 institusjoner innenfor norsk offentlig sektor – som Kommunenes Sentralforbund – der jeg arbeider – og ca 80 frivillige organisasjoner, deriblant en del kvinneorganisasjoner som samarbeider innen FOKUS.

NORAD har erfart at det ikke er tilstrekkelig med nødhjelp eller midlertidig støtte til enkelt-prosjekter, det er også nødvendig med sterke nasjonale institusjoner og frivillige organisasjoner for å sikre tjenester for befolkningen – og en demokratisk samfunnsutvikling på sikt. Et sykehus alene løser ingen problemer, det krever nasjonale og lokale politiske og administrative institusjoner som kan sikre bemanning, utstyr, budsjetter og prioritering av pasientgrupper. En enkelt valgkampanje skaper ikke demokrati, det krever sterke frivillige organisasjoner som bidrar til langsiktig demokrati-utvikling. Oppbyggingen av slike lokale institusjoner og organisasjoner kan etter NORADs filosofi bl.a. skje ved samarbeid med tilsvarende organisasjoner i Norge.

Hva er målsettingen med samarbeidet?

Det er tre ulike målsettinger:

1. Styrke kvinners øko-

Hvordan startet prosjektet?

Hva er innholdet?

Hva er situasjonen nå?

Hva vil skje framover?

nomiske situasjon i Libanon, "economic empowerment"

2. Styrke kvinners politiske situasjon i Libanon, "political empowerment"
3. Styrke WILPF Libanon som organisasjon.

WILPF Libanon har lang tradisjon i arbeidet for å styrke økonomien for kvinner på landsbygda, arbeidet går tilbake til 1954. Det har vesentlig dreid seg om opplæring i tradisjonelle håndverk: veving, birøkt, søm, konservering av frukt og lignende – tradisjonelle aktiviteter for kvinner på landsbygda. WILPF Libanon bidrar så til å selge varene gjennom sine nettverk. Dette er en vanlig type kvinneprosjekter – og nok en prosjekttype som er IKFF Norge noe fremmed. Vi stiller spørsmål om slike aktiviteter virkelig fører til bedring av kvinners økonomiske situasjon – eller om andre aktiviteter hadde vært bedre – for eksempel datakurs eller engelskkurs. Samtidig er dette en aktivitet som vår partner er vant til, har tro på - og ønsker å fortsette med!

Styrking av kvinners politiske forståelse skjer gjennom kurs for yngre kvinner

arrangert av WILPF, forelesningene holdes av medlemmene. Det er foreløpig holdt 2 kursrekker i to ulike områder i Libanon, den tredje er under planlegging. Jeg var med på en avslutningsseremoni der 30 kvinner ble tatt opp som nye medlemmer av WILPF. Tredve!! Det var tydelig at de var fornøyd med kurset og at de faktisk følte at det hadde åpnet øynene deres for nye synspunkter – og nye muligheter for dem selv. Økt deltakelse fra kvinner i samfunnslivet og politikk er en viktig forutsetning i Libanons demokratiseringsprosess.

Styrking av selve organisasjonen WILPF Libanon går gjennom forbedring av kontoret, støtte til deltakelse på internasjonale arbeider og diskusjon av det organisatoriske arbeidet. De har de samme utfordringer som de fleste organisasjoner: Utvikle medlemsdemokratiet, sikre fordeling av ansvar og verv mellom medlemmene, bedre rekruttering av nye medlemmer.

Hvor store er budsjettene?

Ca. 200.000 pr. år. Noen synes at det er lite. Jeg synes at det er helt nok. Det er viktig å ikke ha for mye penger i denne typen prosjekter. Da risikerer man å ødelegge selve organisasjonen.

Dette er forhåpentligvis nok til at man kan få utstyr, strukturer og internasjonale kontakter på plass – som gjør at organisasjonen vokser – og er solid selv når samarbeidet er over.

Har det vært problemer?

Selvsagt, det er det alltid! Bistandsprosjekter er alltid kompliserte, både fordi NORAD bare støtter prosjekter i land hvor samfunnsforholdene

er slik at det pr. definisjon er vanskelig å oppnå resultater – og fordi prosjektene må baseres på tillit mellom mennesker i svært ulike land og livssituasjoner med store geografiske avstander. Det tar tid å bygge den nødvendige tillit. Når det gjelder dette prosjektet har vi truffet hverandre 1 gang pr. år, som selvsagt er i minste laget. Email er greit for kommunikasjon – når det tekniske fungerer og strømmen er der - men vi mennesker er nå engang – kanskje heldigvis - slik at det ikke er lett å bygge tillit pr. email – heller ikke via raske telefonsamtaler. Tillit krevs tid. Nå har Norge og Libanon samarbeidet siden høsten 2001 – og relasjonene begynner gradvis å bli solide.

Har det skapt problemer at Libanon er et arabisk land?

Absolutt ikke. Jeg synes dagens vestlige politikk generelt er preget av manglende respekt og forståelse for arabiske og muslimske verdier og tankesett, men det har ikke hatt konsekvens for samarbeidet. Tvert imot har våre samarbeidspartnere vært ekstremt gjestfrie og opptatt av mitt ve og vel mens jeg er i Libanon – og min families ve og vel når jeg er hjemme. Generelt sett er arabisk gjestfrihet fantastisk –

som en varm omfavnelse.

Hva skjer framover?

Vi har mange planer for 2004. I Libanon følger de opp deltakerne på de to opplæringskursene som har vært og starter et tredje i en ny del av landet. Dessuten er det fokus på FNs sikkerhetsresolusjon 1325 – som her hjemme – og på deltakelse i en kampanje for å få flere kvinner i kommunestyrene etter valget.

I juli kommer flere av medlemmene på besøk til Norge, både unge og eldre medlemmer av WILPF Libanon. Noen av dem skal delta på kongressen, noen på Gertrud Baer seminaret og noen kommer privat. De starter med noen dager her i Oslo hvor jeg håper de kan treffe andre IKFF-medlemmer, så reiser vi sammen til Gertrud Baer seminaret og kongressen i Gøteborg.

I løpet av kongressen vil vi også prøve å få til en diskusjon mellom IKFF i Norge, Sverige og Libanon om eventuelt nordisk samarbeid. Sverige har fått støtte fra svensk UD til et 3-årig regionalt prosjekt om Midt-Østen, og er interessert i å integrere unge kvinner fra Libanon.

Det blir veldig spennende å følge arbeidet framover og se hva vi får til!

Arbeid på markene i den fruktbare Bekaa-dalen hvor det særlig dyrkes frukt og grønsaker

VERDENSFREDSKONFERANEN I JAPAN:

15 år og glødende fredsforkjemper

Katja Bratseth

VERDENSKONFERANSEN MOT ATOM- OG HYDROGENBOMBER
2. - 9. august 2003 i Hiroshima og Nagasaki, Av Katja Bratseth

Hvordan samordne kampen mot atomvåpen på verdensbasis i tida framover? Dette var et sentralt tema for den 58. Verdenskonferanse om atomvåpen i Japan. Konferansen ga også anledning til å minnes dem som omkom under og etter at verdens første atombombe ble sluppet over Hiroshima den 6. august i 1945 og den første hydrogenbomben ble "prøvekastet" over Nagasaki tre dager senere. Den 15 år gamle Katja Bratseth fra Nordmøre har gitt *fred og frihet* denne rapporten.

Mange spørsmål om krig, bruk av atomvåpen i tidligere tider og i fremtiden ble reist: Hva kan vi gjøre? Hvordan stoppe de stadig flere og mer ødeleggende krigene – som ikke minst USA er eksponent for? Hvordan skape entusiasme blant dem som kan tenke seg å engasjere seg i fredsarbeidet? Hvordan formidle de enorme lidelser som krig – og da ikke minst en atomkrig – vil føre med seg for oss som er unge i dag?

11. september-familier for en fredlig fremtid

Blant de mange som hadde funnet veien til Japan og Hiroshimamarkeringen, var fire representanter fra organisasjonen *September 11th Families for Peaceful Tomorrows* i USA. Dette er en organisasjon som ble dannet av venner og slektninger til noen av dem som ble offer for terroren mot World Trade Center 11.9.2001, derav også navnet. De vektla at de ikke ønsket en hevnaksjon mot andre uskyldige mennesker selv om de hadde opplevd å miste noen av sine kjære.

Terry Rockefeller som

mistet sin søster, sa det slik: "Jeg ønsket en åpen etterforskning og rettferdighet som skulle sørge for å beskytte og øke sikkerheten for menneskene over hele verden. Men istedenfor valgte min regjering å starte det som ser ut til å bli en evig krig mot *terrorisme*. Den 12. september 2002 stod Bush fram i FN og truet med krig mot Irak. Da følte jeg det som om jeg opplevde min søsters død på nytt".

Disse menneskene brukte sorgen etter tapet av sine nærmeste til gjøre noe positivt. Kanskje slik kan de hindre at det samme rammer andre i fremtiden. I stedet for å rope "halleluja" til Bush's angrep på uskyldige mennesker hvor USAs interesser er truet.

Hvem har rett til å inneha atomvåpen?

Det ble snakket mye om krigen i Irak. Både i sammenheng med 11. september og i forbindelse med masseødelegelsesvåpen som finnes i forskjellige land – ikke bare i Irak. Hvorfor bombes ikke Frankrike og England som man vet med sikkerhet har atomvåpen ut-

plassert på ubåtene sine? Og hvorfor settes ikke straffereaksjoner i gang mot Israel – et land vi med sikkerhet vet har store mengder atomvåpen. I tillegg driver de utstrakt vold og terror mot det palestinske folk, hver dag. Hvem skal kunne bestemme hvem som skal ha lov til å inneha atomvåpen? USA? Og hvorfor de – og ikke andre? Spørsmålene var mange – svarene også.

Mange av delegatene på Verdenskonferansen stilte seg også kritisk til Nord-Korea, fordi de truer med å produsere atomvåpen. De har både råstoffene og sikkert også teknologien for å lage slike våpen. Og vil Nord-Korea bruke sine ressurser på å lage atomvåpen? Kan det i så fall være fordi de vil beskytte seg mot USA, slik amerikanerne og engelskmennene gjorde mot Irak? Vil Nord-Korea utvikle atomvåpen som en mottrussel – en slags sikkerhet? Bush truer stadig med å gå til krig mot all terror! Nord-Korea, sammen med Cuba, Iran og Irak er som kjent erklært å være en del av *The Axes of Evil*.

Ofre for militarismen

Ett annet stort problem er prøvesprengninger av stadig nye typer kjernefysiske våpen rundt om i verden. På konferansen møtte jeg Hiroko Langinbelik fra Marshalløyene. Hun ble rammet av prøvesprengningene i området. Mer enn sytti kjernevåpenprøver ble utført rundt Marshalløyene i Stillehavet mellom 1946 og 1963. Hver eneste røyksky spredde milliarder av plutoniumpartikler ut i verden. Dette førte til at de innfødte på disse øyene har vært hjemsoekt av økende hyppighet av kreft, vekstforstyrrelser og misdannelser, kunne Hiroko fortelle. Lidelsene disse menneskene har blitt påført i form av en rekke forskjellige kreftsykdommer, spontanaborter og barn med fødselsskader, hører vi lite om i vår del av verden.

Et annet problem som ble nevnt, er USAs bruk av leiesoldater fra U-land. Delegater fra både Fiji og Filipinene kunne fortelle om hvordan menn fra deres land ble betalt store penger for å bli med i den amerikanske hæren for å slåss, nå sist i Irak. Peceli Rokotuivuna fra Fiji hadde selv følt dette på kroppen. Hans bror hadde vervet seg til den amerikanske hæren for å reise til Irak, fortalte han. Ikke fordi han hadde så lyst til å drepe irakisk sivilbefolkning, men fordi han så en stor mulighet for å tjene gode penger. I Pecelis tilfelle, hvor broren lot seg verve, skjedde i

t tillegg til at han mistet broren, at han selv ble utstøtt av familien. Peceli arbeidet aktivt i mot det som broren gjorde. Han arbeidet for fred – noe som familien hans oppfattet som om han var i mot at de skulle få flere penger.

Sterk og stemningsfull opplevelse

Seremonien i Hiroshima den 6. august, var svært spesiell, rørende og høytidelig. Det er vanskelig å beskrive med ord den stemningen som en følte der, under minnehøytideligheten. Spesiell var musikken, spesielt var det å se alle duene som fløy over hodene på oss da seremonien startet, kl. 8.15, og spesielt var det å gå frem til minnemonumentet for å legge ned blomster og legge en trane av papir i en stor samleboks. Traner er et fredssymbol i Japan.

Alle menneskene som var der følte nok en særskilt type tristhet og ettertanke. Om kvelden satte vi ut papirlanterner på elven med påskrift om fred. Da var det rart å sitte på elvebredden å se lanternene forsvinne nedover den samme elven som hadde vært fylt av fortvilte mennesker som prøvde å finne en måte å stoppe sine lidelser på, og som prøvde å slukke flammene som ville brenne dem opp. Samt alle de menneskene som ikke kunne føle noe lenger, de som døde for 58 år siden. Det var en sterk opplevelse – veldig sterk.

Møte med hibakusha

Hibakusha, er navnet på dem som overlevde skadene av atom- og hydrogenbomben, de som ikke døde momentant av skadene, men sliter med store smerter etter forbrenninger, stråleskader og ikke minst psykiske skader grunnet de fryktelige minnene som de må leve med resten av livet. Jeg møtte flere Hibakusha som fortalte sine historier. Her er ett lite utdrag fra Haruko Manzens fortelling:

”Jeg var ni år gammel den dagen. Jeg var hjemme, 2,6 km fra nullpunktet. Jeg skulle akkurat til å ta noen vitaminer. Da jeg så opp for å svelge dem, var det ett stort lysglimt og så ble alt svart. Halvparten av ansiktet mitt, bringa, halsen min, begge armené og beina mine var brent, skinnen hengte ned i laser. Faren min satte meg i en trillebår, og sprang hele byen rundt for å finne en lege. Jeg husker hvordan likene fløt nedover elva, og da det svarte regnet falt, ble vi farget svart over det hele...”

I ettertid har Manzen måttet slite med psykiske problemer i tilknytning til sin kropp og det å være kvinne. Hun ble fortalt at ”de som opplever en atombombe ikke må føde barn”. Da hun ble gravid, ble hun tvunget av sine svigerforeldre til å ta abort. Senere kunne hun ikke få flere barn – noe som igjen resulterte i at mannen hennes forlot henne. Hun har hatt problemer med livmoren, gulsott, helvetesild, skrumplever og tilbrakte lange opphold på sykehus. I 1999 måtte hun opereres for kreft i leveren. Så bestialsk kan en stormakt ramme uskyldige mennesker – som aldri har tenkt en tanke om å skade verden USA, eller andre nasjoner.

XXXXXXXXXXXX

*Også ofre fra
Tsjernobylulykken
hadde funnet
veien til Japan*

Velkommen til Kongressen

Av Liss Schanke, internasjonal visepresident i WILPF

WILPF avholder internasjonal kongress i Kungälv i Sverige 2.-8. august 2004.

Alle WILPF medlemmer er velkomne – enten de kommer som valgte delegater med formelle plikter og rettigheter – eller som privatpersoner. Det blir en viktig kongress for WILPF både politisk og organisatorisk – trolig en av de viktigste vi har hatt!

Flott ramme rundt kongressen

Kongressen finner sted på den nordiske folkehøyskolen i Kungälv ved Goteborg, en perfekt ramme rundt arrangementet – og like ved Kungälv festning som minner oss om den tiden da det ikke var fred i Norden. Folkehøyskolen ligger idyllisk til blant grønne plener på en høyde over elven. Mange lave bygg med møterom, spiserom og soverom på samme område gjør at vi alle kan bo sammen – og ha kort vei til møter og måltider. Det er en stor fordel – både fordi stemningen blir bedre når vi alle kan bo på samme sted, og fordi det forenkler det uformelle sosiale samværet, som ofte er like viktig som de formelle møtene, og fordi det sparer tid – ikke minst for alle de deltakerne som ikke er helt raske til bens lengre.

Spennende program

Programmet er en blanding av organisatoriske og politiske saker. De organisatoriske er de faste, som i høy grad er bestemt av konstitusjonen: godkjenning eller oppløsning av seksjoner, beretninger fra

seksjoner, komiteer og ledelse, økonomiske rapporter, - slike saker som er en viktig del av en hver organisasjon. I tillegg inneholder programmet politiske saker, programmet for neste tre-årsperiode, politiske uttalelser og prioriterte temaer presentert gjennom egne seminarer, som konfliktløsning, FNs resolusjon 1325 og vann – og workshops om temaer som Midt-Østen, rasisme og urbefolkningskvinner, endringene i verden etter 11.9 og militarisme og miljø. I tillegg kommer en rekke kulturelle arrangementer: konserter, musébesøk og sight-seeing.

Fokus på vann

Fokus på vann er nytt for WILPF. Så langt har organisasjonen fokusert på "Fred og

Frihet", og frihet vesentlig i betydningen tradisjonelle menneskerettigheter. Fokus på vann er i tråd med den indiske Nobelsprisvinneren Amartya Sen som ser utvikling som et nødvendig grunnlag for frihet, beskrevet i en av hans viktigste bøker: "Development seen as Freedom", "Utvikling sett som frihet". Uten tilgang på nøkkelgoder - rent vann, utdanning, helsetjeneste, husly – er det for Amartya Sen umulig å snakke om frihet. Tradisjonelle friheter som pressefrihet, trykkefrihet, forsamlingsfrihet mister mye av sin betydning for mennesker som mangler de elementære godene for å overleve, som tilgang på rent vann.

Rekruttering av nye

En viktig del av kongressen er det såkalte Gertrud Baer seminaret – oppkalt etter en av WILPFs internasjonale pionerer, Gertrud Baer. Seminaret er et lederutviklingsseminar for unge kvinner. I år er aldersgrensen satt til rundt 25 år. De fleste av WILPF seksjonene sliter med å rekruttere unge og seminaret er et godt tilbud til yngre medlemmer og interesserte, en sjanse til å se WILPF på nært hold, treffe

medlemmer fra hele verden, bli kjent med program og politikk – og forhåpentligvis bli inspirert og motivert til å delta i WILPF.

Viktige nominasjoner – og valg

Et viktig punkt på kongressens dagsorden er selvsagt valgene, valg av ny internasjonal ledelse for WILPF. Kongressen skal velge president, kasserer og fire visepresidenter. Selv om jeg selv har sittet i ledelsen i denne treårsperioden vil jeg si at nåværende ledelse ikke er god nok. Det betyr ikke at de nåværende personene ikke er gode nok som enkeltpersoner, men at den helhetlige ledelsen har vært for svak – både politisk og organisatorisk. Det skyldes både store avstander, kommunikasjonsproblemer og mangel på tid. Den svake ledelsen har skapt spenninger innad i WILPF – og har ført til manglende utadrettet politisk handling. Det er nå behov for nye personer i den internasjonale ledelsen i WILPF, ikke nødvendig på alle plassene, men på de fleste.

Noe av det viktigste er å finne en presidentkandidat som kan være sterk og samlende innad og gjenreise WILPF som en enhetlig og samlet organisasjon. Jeg tror et styrket indre samhold er en forutsetning for utadrettet politisk slagkraft, særlig i vår konflikthylte verden.

Økonomiske problemer

Økonomien er selvsagt et problem. Kongress i Sverige er dyrt – både fordi skandinaviske priser er høye og fordi reisekostnadene blir høye for deltakere utenfor Skandinavia. Den totale prisen for en uke er nesten 4000 svenske kroner. Økonomisk støtte til reiseutgiftene for WILPF mottas

med enorm glede – enten det er i form av generell støtte eller øremerket subsidiering til seksjoner eller grupper, for eksempel øremerket støtte til norske deltakere til Gertrud Baer seminaret.

Nærmere informasjon

WILPF-kontoret sendte i januar ut grundige dokumenter til alle seksjoner angående kongressen:

- Generelle informasjon om kongressen og Gertrud Baer seminaret
- Det foreløpige programmet for kongressen og Gertrud Baer seminaret
- Arbeidsplanen for kongressforberedelsene som viser "hvem gjør hva når"

Dokumentene er skrevet på engelsk og er tilgjengelige på IKFF-kontoret og på WILPFs hjemmeside: www.wilpf.int.ch.

Viktige frister

Registrering - på eget skjema
Tidlig registrering til IKFF Göteborg innen 29.03: billigere. Sen registrering til IKFF Göteborg innen 15.05: - dyrere.

Nominasjoner

Seksjonene sender nominasjoner til Nominasjonskomitéen innen 01.04
Nominasjonskomitéen sender sin rapport med forslag til personer til seksjonene innen

Byen Kungälv ligger vakkert til ved Göta älvs nordlige utløpsarm. På en Holme ligger de stårslåtte ruinene av Bohus festning

01.06.

Endringsforslag til konstitusjon og vedtekter:

Forslag skal sendes kontoret innen 01.04.
Genevekontoret sender forslagene til seksjonene innen 15.05

Program 2004-2007

Programkomitéen sender sitt forslag til Genevekontoret innen 13.03.
Genevekontoret sender forslaget til seksjonene innen 01.04.

Resolusjoner

Seksjoner og komitéer sender sine forslag til Genevekontoret innen 29.04.
Genevekontoret sender forslagene til seksjonene innen 15.05.

XXXXXXXXXXXX

En kongress er dyr

WILPFs 28. internasjonale kongress arrangeres i Kungälv, like nord for Göteborg i juli/august. En internasjonal kongress så nær Norge er en sjeldenhet, og flest mulig bør få mulighet til å delta. Det blir en forholdsvis billig reise, men opphold og kongressgebyr kan fort bli for mye for mange. Landsstyret ønsker å kunne subsidiere deltakelsen spesielt for de som bor lengre bort enn oss rundt Oslofjorden, og for unge deltakere.

Til dette formålet ber vi om pengegaver, små eller store. Vi tror at kongressen kan bli en enestående mulighet til å gjøre vårt internasjonale arbeid bedre kjent og skaffe flere medlemmer.

ET ANNET EUROPA ER MULIG

WILPF Europa aktive deltakere på det europeiske sosiale forumet

Linda Zehetbauer fra WILPF internasjonale kontor i Geneve har sendt oss denne rapporten.

Omkring 60 000 mennesker deltok på det andre europeiske sosiale forum i Paris i november 2003. Det ga en gylden mulighet til å gjøre WILPF synlig. Linda Zehetbauer konkluderer med at det var en viktig investering i energi, tid og penger i deltakelsen på det europeiske sosiale forum, ikke minst sett i relasjon til WILPFs kamp for en rettferdig global økonomisk verdensorden.

En delegasjon WILPF-ere fra Sverige, England, Tyskland, Nederland og det internasjonale kontoret i

Geneve deltok aktivt gjennom informasjonsbord, demonstrasjon, strategisk deltakelse i seminarer og plenum hvor representantene satte søkelys på kvinners rolle i konfliktløsning og arbeidet med FNs sikkerhetsråds resolusjon 1325. Representantene var også invitert som paneldebattanter, som f.eks. Edith Ballantyne i en diskusjon om "Prosjektet det europeiske forsvaret".

Det var interessant å se at en rekke seminarer under overskriften "Mot krig, for Europa med fred og rett-

ferdighet" var opptatt av sammenhengen mellom krig og sosial rettferdighet, noe som WILPF har gjort siden organisasjonen ble grunnlagt, skriver Linda Zehetbauer. Det viser at den sosiale bevegelsen og fredsbevegelsen må arbeide mer sammen og at vi kan håpe på en synergieffekt av dette samarbeidet.

Et annet viktig skritt er at slutterklæringen fra det europeiske sosiale forum vil støtte initiativet til den amerikanske fredsbevegelsen om å ha 20. mars 2004 som *en internasjonal dag for fred / mot krig*.

Traficking-vedtak

Denne uttalelsen sendes ut til orientering til IKFFs e-postnettverk i Norge og Norden. Den er også sendt FOKUS, fordi det har mye interesse for IKFFs holdning til dette spørsmålet.

Trafficking og prostitusjon.

Uttalelse fra Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, IKFF:

"Handel med og seksuell utnyttelse av kvinner og barn er vold mot ofrene og krenkelse av deres menneskerettigheter. Omfanget av voldtekt og seksuelle overgrep øker i samband med krig, voldelige konflikter og okkupasjoner - og internasjonale fredsbevarende intervensjoner.

Handel med kvinner for utnyttning i prostitusjon har vist en uhyggelig økning de siste årene, bl.a. som en følge av økt globalisering.

Det internasjonale mafia-systemet bak slik trafficking profiterer enormt på slik kriminell virksomhet, men en vesentlig drivkraft er også et betalingsvillig marked i motakerlandene.

IKFF mener at et norsk lovforbud mot kjøp av seksuelle tjenester vil være et prinsipielt viktig standpunkt, men også et signal til mafiasystemet om at Norge utgjør et "dårlig" marked for slik virksomhet. Det vil dessuten være en naturlig forlengelse av det forbudet mot kjøp av sex som gjelder for

mange nordmenn i utenlandstjeneste.

Et slikt forbud må ramme utenlandske og norske prostituerte i Norge i dag så lite som mulig. Deres sosiale rettigheter må styrkes, og det må etableres ordninger som sikrer alternative inntektskilder eller livsopphold for dem, slik at de får mulighet til å komme ut av prostitusjonsvirksomheten."

Vedtatt i landsstyremøte 12. januar 2004.

For nærmere opplysninger, kontakt
Ellen Sofie Baalsrud
ellen.baalsrud@newmedia.no

xxxxxx

Milepælkonferansen 2004

- Fredsbygging på dagsordenen

Av Ellen Sofie Baalsrud

Årets milepælkonferanse ble avholdt den 3. februar i Likestillingssenterets lokaler. Ett av de to hovedtemaene for konferansen var kvinners deltakelse og rolle i fredsprosesser. Dette temaet skal behandles av FNs kvinnekommisjon i begynnelsen av mars.

Den årlige milepælkonferansen er en møteplass for organisasjoner og myndigheter der man diskuterer de temaene som skal tas opp på årets møte i FNs kvinnekommisjon. FNs kvinnekommisjon tar for seg etter tur de åtte hovedtemaene i sluttdokumentet fra Beijing-konferansen i 1995. Hensikten er å måle hvor langt man er kommet etter Beijing og styrke innsatsen der det trengs.

På årets konferanse var det artig å være IKFF-er. Både WILPFs arbeid internasjonalt og IKFFs innsats her hjemme for å sette fokus på kvinners skjebne og rolle i krig og konflikt ble godt synliggjort. Mari Holmboe Ruge holdt et plenumsinnlegg der hun presenterte IKFFs arbeid med å introdusere og følge opp Sikkerhetsrådets resolusjon 1325 i Norge, et formål som det har lyktes å få en samlet norsk kvinnebevegelse til å stille seg bak.

Felicity Hill inspirerte

Hovedinnlegget ble holdt av Felicity Hill, som er "peace and security adviser" for UNIFEM. Hun har førstehånds kunnskap om bakgrunnen for resolusjon 1325, for hun var selv en drivkraft i prosessen som førte fram til at Sikkerhetsrådet vedtok resolusjonen høsten 2000. Ideen om en slik resolusjon ble født på møte i FNs kvinnekommisjon i 1998. Deretter fulgte et iherdig utviklings- og lobbyarbeid fra NGOer og UNIFEM, støttet av

enkelte medlemmer av Sikkerhetsrådet som Bangladesh og Namibia. Felicity avsluttet tilblivelseshistorien til denne resolusjonen med en flott formulering. Hun sa: "It gave legitimacy to a century of commitment."

Likevel, når det gjelder å virkeliggjøre intensjonene bak resolusjonen er vi bare ved begynnelsen. Som Felicity sa: vi er ikke lenger i steinalderen, vi er i bronsealderen. Hun avsluttet med å si at spørsmålet om kjønnsperspektiv ikke betyr "add women and stir". Kvinners inntreden på fredsbyggingsarenaen må innebære at det må åpnes for nye måter å tenke og handle på.

Felicity Hill

Rapport fra Sri Lanka

Astrid Nøklebye Heiberg fortalte om erfaringer fra fredsforhandlingene på Sri Lanka. Der er det satt opp en underkomité for kvinner som et supplement til de svært mannsdominerte hovedforhandlingene. Heiberg kom inn på det spørsmålet som mange stiller seg: Dette at kvinner henvises til *under-*

grupper, betyr det at man er satt på et sidespor, eller gir det også fordeler som kan utnyttes – for eksempel at man har en mulighet til å holde kontakten ved like selv om de formelle forhandlingene er brutt?

Idéproduksjon

Milepælkonferansen ble avsluttet med arbeidsgrupper. To av gruppene tok for seg temaet kvinner og fredsbygging, og disse kom opp med mange konkrete forslag som myndighetene kan ta fatt i. Her skal nevnes tre eksempler:

- Norge bør støtte ideen om kjønnskvoltering ved fredsforhandlinger som får internasjonal støtte.
- Norge bør gå inn for "gender budgeting" i forbindelse med støtte til fredsbygging.
- Regjeringen bør avgi en melding til Stortinget fem år etter at resolusjon 1325 ble vedtatt som redegjør for hvordan Norge har implementert resolusjonen.

Regjeringen er utfordret

Regjeringen fikk allerede før nyttår en oppfordring fra styret i FOKUS om å sette i gang et utredningsprosjekt om hvordan res. 1325 kan realiseres i norsk freds- og sikkerhetspolitikk.

Det er derfor grunn til å tro at ideene fra Milepælkonferansen blir nøye studert og tatt på alvor.

Sidsels plukk

Vi leser i FRED og FRIHET nr 1-49 at IKFF i Norge hadde 18 avdelinger - alle var som ganske vanlig i den tiden ledet av "formenn" – riktignok hadde alle disse formenn kvinnenavn, og vi kan se av bladet at det var kvinner som fulgte med i sin tid, at de hadde meninger og ga uttrykk for dem.

Hele tre sider av åtte i nr 1 for 55 år siden handler om Atlanterhavspakten. Landsstyret i IKFF sendte en henstilling til den norske regjering:

Norge står overfor viktige utenrikspolitiske avgjørelser som kan få skjebnesvangre følger for de internasjonale forhold.

En tilslutning til den påtenkte Atlanterhavspakten betyr en ytterligere tilspissing av motsetningene mellom øst og vest.

Landsstyret for Norsk Gruppe av Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet vil peke på betydningen av at en slik viktig avgjørelse som å binde Norge i en militærunion med Sambandsstatene blir tatt opp til en allsidig debatt. Vi mener at det norske folk i samsvar med de demokratiske prinsipper som ligger til grunn for vår statsforfatning har krav på at ingen avgjørelse blir tatt før alle konsekvenser av dette skritt blir klarlagt for folket.

Og IKFF gjorde sitt til å klarlegge konsekvensene.

To ganger i januar 1949 arrangerte de

åpne møter med flere av datidens fremtredende menn (!!) som foredragsholdere. Fra det siste av disse møtene hvor 1 300 mennesker var til stede ble det vedtatt en resolusjon:

Vi ønsker ikke at Norge skal slutte seg til Atlanterhavspakten, fordi vi mener at dette vil utdype kløften mellom øst og vest og dermed øke faren for krig, fordi det vil splitte Norden og skape splittelse i de norske folk, fordi det vil bety et mistillitsvotum til De Forente Nasjoner.

Vi mener at Nordens oppgave er å gå foran i arbeidet for en fredelig løsning av alle mellomfolkelige konflikter og styrke De Forente Nasjoner.

Hvis forhandlingene med våre skandinaviske venner om en felles linje ikke skulle føre fram, må Norges videre skritt nøye overveies, og det må gis god tid, slik alle forhold kan bli klarlagt.

Landsstyret oppfordret alle sine atten avdelinger om i kontakt med andre foreninger på sine hjemsteder å arrangere tilstelninger hvor Norges tilslutning til Atlanterhavspakten skulle drøftes.

Apropos antall IKFF-avdelinger i Norge: Vi har mange personlige medlemmer rundt i landet men dessverre få avdelinger. Er det noen rundt i landet som vil opprette nye avdelinger eller gjenoppvekke gamle, blir vi i Landsstyret glade og kan nok også love nødvendig hjelp i starten.

En dikter og et dikt

Helene Freilem Klingberg er, som mange vet, medlem i IKFF. Dessuten er hun journalist, redaktør og informasjonsleder. I NRK har hun vært ansatt i kulturavdelingen/radio i en årrekke.

Som vi skjønner har hun mange interesser utenom fred og menneskerettigheter – bl.a. kvinner og likestilling, barns oppvekstvilkår og misjon og bistand.

I 2002 ga hun ut diktsamlingen "Mosaikk" som på mange måter avspeiler hennes mangslungne engasjement. Inntekten av denne boken går i sin helhet til yrkesutdannelse for vanskeligstilte, foreldreløse og fattige jenter i Uganda. Jentene får også tilbud om rådgivning og bevisstgjøring når det gjelder HIV/AIDS.

Vi har valgt ut et av diktene i "Mosaikk" til glede og ettertanke for våre lesere:

DET SUSER EN SANG

*Det suser en sang gjennom sivet
med bud til dem som vil høre:*

*Ta vare på livet
som grønnes og gror.
La barna arve en frodig jord.*

*Det fløyter en fugl gjennom vinden
med bud til dem som vil tale:*

*Del verdens ressurser
fra nord til sør.
La barna slippe en fattigdomsbør.*

*Det bruser en bølge mot stranden
med bud til dem som vil handle:*

*Stopp krigen som raser
i dag som i går.
La barna leve i trygge kår.*

Nytt fra avdelingene

Kjære dere.

Jeg ble bedt om å skrive noen ord om hva vi holder på med i Sandnes-avdelingen.

Egentlig går det litt trått for tiden. Vanskelig å arbeide når så få medlemmer slutter opp. Men saken er viktig, så styret jobber så godt vi kan.

Ett av våre styremedlemmer, Marta D. Sagland Lea, arbeider svært aktivt med Rogaland Fredsfond, og har fått fondet registrert i Brønnøysundregisteret. Fondets vedtekter og muligheter for kapitaløkning har vært diskutert på våre medlemsmøter. Marta har laget en fin folder som orienterer om ideen om et nasjonalt fredsfond.

Tildeling av fondsmidler finner sted våren 2004

Vi arbeider med å arrangere et åpent møte i sept. – okt. 2004. Vi har vært i kontakt med Ragnhild Bjørnebekk (Hun er voldsforsker, men liker å kalle seg fredsforsker). Hun har arbeidet en del blant ungdom med store problemer med å mestre livet sitt innenfor vanlige sosiale rammer. Mange av disse unge bruker vold som våpen for å opprettholde status i de miljøene de vanker i.

Til dette møtet prøver vi å få med oss Den sosialpedagogiske høgskolen i Sandnes.

Gjennom samtaler, rollespill og diskusjoner kan mennesker lære å takle problemer og konflikter uten å bruke aggresjon og vold. Aggression Replacement Training)

Johanne S. Gripsrud har lest boka til Bjørn Terjesen om oppløsningen av unionen mellom Sverige og Norge i 1905. "Vi skiltes i fred" Hun har invitert oss i avdelingen til å bli med i en studiering om emnet, og hun holder på med å samle stoff til en serie artikler i lokalavisen. Biblioteksjefen i Sandnes er interessert i forslag til hvordan biblioteket kan markere 100 årsdagen for unionsoppløsningen i 2005. Vi drøftet dette på desembermøtet, og vi vil formidle våre tanker om en slik markering til Sandnes bibliotek.

Johanne har, sin vane tro, hatt flere innlegg om våre hjertesaker i lokalpressen. Vi er glad vi har henne!

Med fredshilsen Sandnes IKFF-avd.

Berit Oldeide

IKFF-avdeling Oslo og omland

Høstmøte 3.12.03.

14 tilstede

Ingrid Eide holdt et inspirerende innlegg om "Fredskultur – kultur for fred". Hun pekte på betydningen av FN og at det er grunn til en viss grad av optimisme når det gjelder arbeidet for fred. Ved siden av de offentlige organisasjoner er det meget positivt ved alle de frivillige. Hun la stor vekt på betydningen av at vi får arbeidet for fred inn i skolen, at enkeltmennes-

ker blir engasjert. I og med at "Bestemødrene mot atomvåpen, for fred" har sluttet sitt arbeid er det viktig at vi slutter aktivt opp om "Nei til atomvåpen". Det ble en inspirert og fin samtale etter innlegget.

Torill Eide orienterte om Menneskerettighetsmarsjen i Israel og Palestina.

Gudrun Oftedal

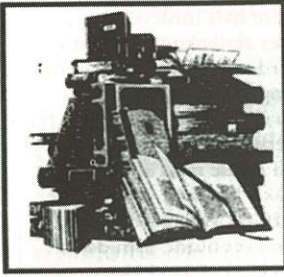
XXXXXXXXXX

Om kontingenten.

I månedsskiftet desember 2003/januar 2004 sendte landsstyrets kontor ut krav på kontingent for 2004 til alle medlemmer som ikke er knyttet til en av våre avdelinger. Penger har strømmet inn fra alle kanter og **takk for det**. Dessverre ble det ved en feil sendt ut giroblanketter med gamle beløp påført. Kontingenten er nå – inkl. bladet - kr 250,- (normalkontingent) og kr 175,- (pensjonister) Kan noen tenke seg å rette opp vår feil, og betale inn resten? Takknemligheten blir stor.

XXXXXXXXXXXX

Alle som har tilgang på PC, og dermed e-post, kan få referatene fra styremøtene i IKFF automatisk tilsendt, hvis du sender din e-post-adresse til kontoret.

BOK ANMELDELSER

Om sigøynere.

Isabel Fonseca
"Begrav meg stående"
Sigøynernes reise

Aschehoug forlag

En bok om sigøynerne! Det er faktisk noe enestående, og jeg har aldri lest noe lignende. Det rare er at etter litteraturlisten bak i boken er det skrevet ganske mye om dem. Da må denne litteraturen ha vært like undertrykt som sigøynerne selv, siden vi har hørt så lite om den. For dette er en bok om 1000 års undertrykkelse! De har vært fritt vilt i alle disse årene, og er det til dels ennå.

Sigøynere er en fellesbetegnelse som de stort sett godkjenner, men de fleste kaller seg rom, men de består av utallig klaner og noen av dem har andre navn enn rom, derfor fellesbetegnelsen.

At de emigrerte fra India omkring 1000-tallet er det nå vitenskapelig belegg for, og det var språkvitenskapen som satte vitenskapen i stand til å finne ut dette. Det rare er jo at et folk som er spredt for alle vinder fra Østen til Amerika har stort sett greid å beholde sitt eget språk, romani, gjennom alle disse årene, og det språket er nær beslektet med Indisk.

Det er en vanlig tese at folk som blir undertrykt og forfulgt gjennom lengre tid, selv blir undertrykkere overfor andre og svakere grupper. Forfatteren av denne boken heller til denne oppfatningen og nevner i den

sammenhengen pogromene mot sigøynerne spesielt i Romania etter Ceausescu's død, men også i de andre østeuropeiske statene som tydeligvis har gått fra ondt til verre etter Sovjets fall. (Er ikke Israels undertrykkelse av Palestinerne noe av det samme? Min anm.)

Selv om sigøynernes vanligste livsform var vandringen, var det mange grupper som allerede på 1500-tallet ble bofaste. Men de fleste som ble bofaste, var tvunget til det gjennom slavearbeid. Så sent som 9. mai 1852 fins det en plakat for en slaveauksjon som lyder:

" TIL SALGS: prima parti

sigøynerslaver selges på auksjon. Partiet består av 18 menn, 10 gutter, 7 kvinner og 3 piker, alle i beste stand".

Når vi snakker om Holocaust er det alltid jødene det er snakk om, men sigøynerne ble behandlet omtrent likedan av nazistene. Det har tydeligvis vært lett å glemme at kanskje så mange som en halv million sigøynere også ble gasset i hjel i Auschwitz.

Mot slutten lysner det litt gjennom at sigøynerne begynner å forstå at de selv må ta opp kampen. Tittelen på boka henspiller på en mann som hadde kjempet i 25 år for deres sak da han uttalte: "Begrav meg stående, i 25 år har jeg ligget på kne!"

Boka er ikke nettopp lettlest, men den er spennende og jeg vil absolutt anbefale den til dem som vil vite litt mer om sigøynerne.

Guri Tambs-Lyche

SIGØYNERE KOMMER IKKE LENGER

Sigøynere kommer ikke lenger i campingvogner for å spå i framtiden

De håper framtiden en dag skal komme til dem på et asylmottak i Europa,

at noke vedunderlig skal skje, at det må skje,

at tidi skal opne seg, at hjarta skal opne seg

at døre skal opne seg, at Norge skal opne seg,

at advokatkontoret er et sted hvor drømmer

går i oppfyllelse

Sigøynere kommer ikke lenger enn til et transittmottak

De drar, men vender alltid tilbake til asylmottaket;

det siste stedet i Europa, sigøynernes sted.

Chathrine Grøndahl: "lovsang" dikt, Gyldendal

Bokanmeldelser fortsetter på neste side

Krigen i Irak – et narrespill

Henrik Thune
Krigsdansen
Historien om Saddams fall
Cappelen 2003

Den 2. mai 2003 erklærte Bush: "De store kamp-handlingene i Irak er avsluttet. I slaget om Irak har USA og våre allierte seiret." (side 233) Siden har krigen fortsatt med bakholdsangrep og sjølmordsbomber som en form for guerilljakrig. Flere amerikanske soldater er blitt drept etter denne datoen enn før. (Vi er mindre opptatt av hvor mange irakiske liv som er gått tapt.) Samtidig er det en opptrapping av terrorbombing både i Irak og utenfor.

Et sentralt spørsmål er om militære virkemidler er det rette. Når USA, verdens største militærmakt, velger å statliggjøre terrorismen i stedet for å menneskeliggjøre den, og dermed tyr til militær makt, er det egentlig for å dekke over sin avmakt. Dette hevder Henrik Thune i boka *Krigsdansen – Historien om Saddams fall*. Vi kan tolke Thune dithen at det er meningsløst å gå til massive militære angrep mot terrorismen.

Thunes poeng med boka er å vise at USAs krig mot Irak er et narrespill og en avsporing når krigen begrunnes i kampen mot terrorisme. Han gir oss et bilde av vår nære historie og viser at angrepet mot Irak ikke hadde noe med trussel om terrorisme etter 11. september 2001. Derimot gir han en nyttig bakgrunn for USAs angrep mot Irak, FNs og våpeninspektørens rolle og situasjonen i Irak siden Gulfkrigen.

Thune løfter fram et helhetsbilde av veien fram til

krigen i Irak og gjør denne veien tilgjengelig for leserne. Dette gjør han ved å presentere to fortellinger, en kort som begynte den 12. september 2001 og en lang som begynte 12 år før. Den korte fortellingen kjenner vi, Bush som forsøker å få til en ny Irak-resolusjon i Sikkerhetsrådet, våpeninspektørens rolle, Powells multimediashow osv.

Thune tar oss med på et krisemøte med president Bush's nærmeste dagen etter 11. september 2001. Han setter oss inn i stemningen: "Klokken var omkring fire på ettermiddagen ... litt over 30 timer siden det første flyet styrtet inn i World Trade Center. ..." (side 26). Forsvarsminister Rumsfeld tok ordet, bare et døgn etter terrorangrepet mot USA: "*Hvorfor skulle vi ikke også ta Irak, ikke bare al-Qaida?*" (side 28, min utheving). Thune vender stadig tilbake til denne setningen.

11. september 2001 er også en sentral dato i den lange fortellingen. Den banet vei for en ny konservativ internasjonal politikk. Da hadde en rekke konservative og mektige menn jobbet på kammerset siden Gulfkrigen og hadde et konsept klart da terrorismen rammet USA midt i hjertet. Thune understreker at denne politikken ikke er ny, men at 11. september ga anledning til å fremme den. Seansen i den korte historien var dermed bare et narrespill.

I den lange fortellingen viser Thune oss det spillet som gikk for seg på bakrommet, et spill som startet den dagen Gulfkrigen ble erklært slutt av pappa Bush. Den fikk sin utløsning den 12. september 2001.

Det betyr at når vi satt foran TV-skjermen vinteren

2003 og holdt pusten av bare spenning over det som utspant seg i FNs Sikkerhetsråd, var beslutningen allerede fattet. FN-sporet var forlatt allerede to år før. Thune mener sågar at frykten for Iraks masseødeliggelsesvåpen bare var et narrespill. Irak hadde forlenget seg opp å ruste seg med slike våpen, og det visste amerikanerne. Men Thune gir allikevel ikke lettvinde svar, Det var ikke nødvendigvis hva Irak hadde av våpen, men hva landet kunne komme til å skaffe seg av våpen i framtida, dvs Bush-doktrinen om den forebyggende krigføringen.

Alle elementene er der. Thune gir en inngående skildring av Saddam Hussain som den despoten han var, og hvordan han møysommelig bygget opp et system som skulle gjøre det umulig å ta ham. Sjølsagt minner Thune om at amerikanernes syn på Hussain endret seg med invasjonen av Kuwait. Han undrer seg allikevel over at Hussain ikke falt av seg sjøl. Likeledes beskriver han FNs våpeninspektører som virket i hele perioden fra 1991 til 1998. Og de fikk utrettet mye.

I etterordet stiller Thune noen viktige spørsmål i kjølvannet av krigen og hvilken betydning det kan få for den internasjonale ordenen og problemstillinger som har vært relevant gjennom mange år i internasjonal politikk. Han anser krigene i Irak som et slags laboratorium for USA for å teste ut måter å organisere verden på, et slags mikrokosmos over internasjonal politikk etter den kalde krigen. Dette er spennende tema som Thune behandler nokså overflatisk. Kanskje blir dette tema for en neste bok.

Thune gir ingen svart/hvit framstilling. Han er

analytisk og viser hvor komplekst bildet er. Derfor vil den være en svært nyttig bok for å forstå situasjonen. Derfor skjønner jeg ikke de sparkene han retter mot 68-generasjonen, og uten nærmere begrunnelser. Hva galt har de gjort, hvem enn de er? Han beskylder dem for "do-goodisme", unyanserte og med en rituell skepsis mot USAs tolkning av demokrati, og at de har en forenklet holdning overfor landet. Og jeg lurar på om han ikke her sjøl gjør seg skyld i et unyansert syn på hva som har vært og fortsatt er USAs maktdominanse gjennom mange tiår, og som særlig Sør-Amerika har fått føle.

Thune skriver lett og morsomt om et vanskelig tema. Han krydrer med en rekke anekdoter som gir liv til boka. Til dels har han en retorisk form, stiller spørsmål, som han etter hvert gir svar på. Til dels velger han en dramaturgisk form. Innledningene til flere av kapitlene kan for eksempel starte med tid og sted, hvem som er til stede og vi får også replikkene. Bruk av korte setninger, noen ganger uten verb, gjør det hele intenst. Bare innholdsfortegnelsen er eggende: "Hvorfor skulle vi ikke også ta Irak...", "Terror-krigens narrespill", "Kongen av Sabiba", "Djevelen bor i de tause detaljene", "Wolfowitz' kabal" osv.

Boka er spennende og morsom å lese, nærmest som en spenningroman – så er det virkelighetens spenningsteater vi får innblikk i.

Ellen Elster

XXXXXXXXXXXX

Mye rot om krig og sannhet

Sigrun Slaggard
Krig og løgn
Gyldendal 2003

"Boka er altså journalistens dokumentasjon, *skreven i hastverk* – slik ein journalist stort sett jobbar." (side 12, min utheving)

Mer eksakt kan det ikke sies. Dette er en bok om nyhetsjournalistens arbeidsforhold i en pressa situasjon som krig er. Det dreier seg om spenningen mellom det å være troverdig og grundig i forhold til kildene og det at nyhetene skal på lufta om noen få minutter og gi presis informasjon. Det handler også om to motstridende krefter – sannheten versus en toppsak som slår an. Og ikke minst bærer denne boka preg av at forfatteren har hatt hastverk!

Boka er rotete og repeterende og gjentar det vi alle vet om forspillet, selve krigen og etterspillet. Den veksler mellom historien om Irak, og intet nytt om dette, prinsipper rundt medias virkemidler og historier fra andre konflikter for å illustrere poeng – alt i en herlig smørje, og med mange gjentakelser. På den måten forsvinner de viktige spørsmålene som hun reiser.

Det er trist fordi det er mange interessante poeng som tas opp. Et av dem er hvorfor noen hendelser får fokus og andre ikke. Som eksempel nevner Slaggard forholdet mellom mediedekningen av Jessica Lynch og Rachel Corrie. Dette er to amerikanske kvinner som ble utsatt for to svært forskjellige hendelser omtrent samtidig. Den ene Jessica Lynch fikk sin historie blåst opp til noen dimensjoner

som etter hvert viste seg å være delvis løgn produsert av amerikanerne som et ledd i krigspropagandaen. Lynch var soldat og ble såret i en bilulykke – ikke i krig og ikke ble hun kidnappet slik det først ble hevdet. Den andre kvinnen var en fredsdemonstrant i Palestina og ble drept av en israelsk truckfører. Dette skjedde da hun som en del av en demonstrasjon skulle sperre veien for bulldoserne som skulle ødelegge et palestinsk boligområde. Den siste hendelsen ble kun dekket med en liten notis hvis det i det hele tatt ble skrevet om.

Slaggard undrer seg om hvorfor mediedekningen kan være så forskjellig. Det som jeg er forundret over er at hun ikke sjøl gir bedre svar på dette som en del av systemet. For hvor var NRK da Corrie ble drept? Jo, de var i Qatars ørken sammen med 700 andre journalister fra hele verden. Der så de på TV fra de store TV-selskapene og hørte på glatte amerikanske generaler som sa ingenting. Som leser kan en bare undre seg at en drar i flokk for å rapportere om krigens gang når en i utgangspunktet visste at dette vil bli en propagandakrig.

Sjøl om det brukes mye plass på alt om Irak-krigen, er dette primært ikke en bok om Irak, men journalistens rolle i denne krigen. Kanskje ville boka ha vunnet på å utelate hendingene og heller forutsette at det var kjent? Eller etterspør jeg egentlig en helt annen bok? Slaggard har mye erfaring fra andre krigs- og konfliktsoner. Jeg tror at hun ville ha vunnet mye på nettopp å ha skrevet en annen bok om krigsreporteren.

Ellen Elster

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Grunnlagt i Haag 1915

Postboks 8810 Youngstorget
N -0028 Oslo
Besøksadresse:
Storgt.11 - 5 etg., 0155 Oslo
Kontonummer 0531 5027057
E-post ikff@ikff.no

Tlf. centralbord 23 01 03 00
Direkte 23 01 03 40/ fax 23 01 03 01
Telefontid: Mandag, tirsdag, onsdag og
torsdag 10 - 13
Kontoransvarlig: Sidsel Andersen og
Mari Holmboe Ruge

Landsleder: Edel Havin Beukes
Adresse ikff-kontoret
Representant i det internasjonale
hovedstyret: Ellen Baalsrud
adresse: IKFF-kontoret

IKFF - avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Zoia Grannes
Øvre Kalfarlién 4
5018 Bergen
Tlf.55 31 27 20 (privat)
55 13 40 00 (jobb)

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A
1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad: Lise Natland
Biøddgt. 3
4878 Grimstad

Hamar / Hedmark: Grethe Nielsen
Bueveien 7, 2312 Ottestad
Tlf. 62 57 62 27
Anna Sveberg Eggen
Orion 39
2315 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland: Eva Braseth
Reinslettveien 41
8009 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

OSLO OG OMEGN
Gudrun Oftedal
Volten 19
1351 Bekkestua
Tlf. 67535923
Turid Steen
Løkkeveien 9
0253 Oslo
Tlf. 22 44 22 34

Romerike:
Gry Havin Kongsrud
Kjærmo gartneri
1929 Auli

Røros: Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf. 72 41 46 31

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt 20
4307 Sandnes
Tlf. 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83
Hanne Kjersti Knutsen
Blåfjellveien 1
4019 Stavanger
Tlf. 51 54 32 02

Troms:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Vestfold: Bjørg Berg
Mårveien 7
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
Adr. WILPF, 1 rue de Varembe
1211 Geneva
Switzerland
Pris kr. 130,- pr år

- Bestillingskupong -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)

Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem Abonnent på *fred og frihet*

Normalkontingent kr. 250.- inkl. bladet

Abonnement på *fred og frihet* kr. 180.-

Redusert kontingent kr. 175.- inkl. bladet

Konto nr. 0531.50.27057

Navn.....

Adresse.....

B - post

Returadresse:

IKFF

Postboks8810 Youngstorget
0028 Oslo

Forslag til dagsorden for IKFFs landsmøtet i Bergen 8.-9.mai 2004.

Møtested: Nordnes bydelshus, adresse Klosteret 2

Lørdag 8 .mai:

Kl. 9 - 9.30: Registrering og kaffe

Kl 9.30 - 11.00:

1. Åpning av landsleder
2. Hilsen fra inviterte gjester
3. Valg av møtefunksjonærer, dirigenter, redaksjonskomite
4. Årsmelding fra avdelinger og landsstyret

kl 11.00-13.00 : Åpent møte

" DEN AKTUELLE SITUASJONEN I TSJETSJENIA OG HVITERUSSLAND"

Lunch fra kl 13.00- 13.45

Kl 13.45- 16.30 5. Landsstyrets regnskap for 2003

- 6 Fred og Frihet og annet informasjonsmateriell.
7. Forslag til uttalelser.
8. Kvinneligaens internasjonale kongress i Gøteborg august 2004.

Lørdag kveld felles middag hos Eva Fidjestøl

Søndag 9.mai :

Kl. 10.00 -14.30

9. Arbeidsprogrammet for 2004-2005. Diskusjon og hovedsatsinger

Gruppearbeid.

10. Uttalelser fra landsmøtet.
11. Valg.
12. Avslutning

Landsmøtet avsluttes ca kl. 14.00 pga togavgang til Oslo kl. 14.58

Arrangørene foreslår hotell Crowded House i Håkonsgt. 27 som rimelig overnattingssted i Bergen. Telefon 55.90.72.00, www.crowded.house.com
Ring IKFFs kontor i Oslo for flere opplysninger

